

Activiteitenverslag 2024

Inclusie
Ambassade

Inhoud

Sig anno 2024 stelt zich voor

1. Intro	3
2. Missie en visie	5
3. Wie is wie?	7
4. Participanten	14
5. Erkenning en subsidiëring	15
6. Samenwerkingen en lidmaatschappen	16

Activiteiten en realisaties 2024

Werking voor zorgverleners in welzijn, onderwijs en gezondheid

1. Vorming	18
2. Publicaties en producties	50
3. Tijdschrift Signaal Digitaal	55
4. Wetenschappelijk onderzoek	57
5. Sig-bib	67
6. Nieuwsbrieven	67

Sociaal-culturele werking InclusieAmbassade

1. InclusieAmbassade remedieert en maakt een nieuw beleidsplan	68
2. Vorming, ontmoeting en lotgenotencontacten	70
3. Sensibilisering	83
4. Sig-bib	93
5. Publicaties en producties	97
6. Hersenletsel Nieuwsbrief	98

En verder ...

1. Website, sociale media, pers en Sig op verplaatsing	99
2. Vergadercentrum Sig	101

Sig anno 2024 stelt zich voor

---

1. Intro

Voor u ligt het resultaat van alweer een jaar hard werken op alle fronten. Veel dank aan alle medewerkers, vrijwilligers, sprekers, moderatoren, coördinatoren, community-leden, adviesraadleden, bestuurders, leden van de algemene vergadering, InCA-collega's en al wie een steentje bijgedragen heeft tot de werking van Sig in 2024!

Voor het eerst delen we dit activiteitenverslag op in twee stukken, nl. de werking voor zorgverleners in welzijn, onderwijs en gezondheid en de sociaal-culturele werking (die onder InclusieAmbassade valt). De kosten van de werking voor zorgverleners worden betaald met de inkomsten van onze activiteiten. De sociaal-culturele afdeling wordt gesubsidieerd in het kader van Sociaal-cultureel volwassenenwerk door het Ministerie van Cultuur.

Sig blijft één vzw, maar de visitatiecommissie van de inspecterende overheid heeft eind 2023 geoordeeld dat de partners van de InclusieAmbassade (voorheen Vijftact) voortaan veel nauwer moeten samenwerken. De sociaal-culturele werking van Centrum ZitStil, Sterkmakers in autisme, Gezin en Handicap en Sig moet zich zeer duidelijk onderscheiden van de andere activiteiten. Op dat vlak kregen we een onvoldoende. In 2024 is hard gewerkt aan een remediëringsplan: samenwerking op organisatorisch en inhoudelijk vlak, met de sociaal-culturele visie als leidraad. Tegelijk moest de nieuwe wind van meer samenwerking tussen de partners ook door het nieuwe beleidsplan 2026-2030 waaien. Begin 2025 zijn zowel het remediëringsplan als het nieuwe beleidsplan ingediend. We zijn in blijde verwachting van positief nieuws. In 2024 experimenteerden we al volop met nieuwe werkvormen zoals de opbouw van de Hersenletsel community en een nieuw concept voor de Hersenletsel TeeVee. Dit brengt heel wat dynamiek in de werking en stuwt ons in de nieuwe gewenste richting, namelijk inclusie van mensen met een beperking en maatschappelijke verandering.

De werking voor zorgverleners heeft ook in 2024 weer een mooi palmares van activiteiten en producten opgeleverd. Enkele cijfers die in dat verband boekdelen spreken:

- 3819 deelnemers aan 38 studiedagen, 17 webinars, 82 workshops, 7 symposia/events/congressen
- 18 intervisiewerkgroepen met 237 deelnemers
- 3 nieuwe publicaties en de verkoop van 2860 Sig-publicaties uit voorraad
- 4 nummers/webinars van het digitale tijdschrift Signaal Digitaal met 265 deelnemers
- 9 wetenschappelijke projecten waarvan een aantal onderverdeeld in deelprojecten

Om de twee jaar organiseert Sig samen met de Hersenletsel Liga het NAH-congres. Nog meer dan de eerste editie in 2022 was het NAH-congres 2024 in Brugge een inclusief congres, met 500 deelnemers. Een kwart ervan bestond uit mensen met een niet-aangeboren hersenletsel of partners/familie van iemand met NAH. Het programma bood voor elk wat wils, van eerder praktische onderwerpen tot en met de laatste wetenschappelijke inzichten. In de wandelgangen was er veel kans tot ontmoeting en netwerking. Er was ook stille ruimte, die dankbaar gebruikt werd. We hadden bovendien extra aandacht voor toegankelijkheid door te werken met 'levende' wegwijzers. De medewerkers die hiervoor instonden zorgden ervoor dat iedereen de hele dag door snel wegwijz geraakte in het moderne gebouw. Zorgverleners en zorggebruikers konden op die manier van elkaar leren en elkaar inspireren: een werkwijze die in de toekomst ongetwijfeld voor herhaling vatbaar zal zijn, ook in andere settings.

We hopen dat de zorgverleners in 2025 opnieuw de weg naar Sig zullen vinden. Opleiding en vorming blijven de sleutel voor een kwalitatieve hulpverlening. Helaas moesten we in 2024 opnieuw een aantal activiteiten annuleren wegens te weinig opkomst. Andere konden maar met een minimale winstmarge plaatsvinden, wat het ons niet makkelijk maakt de onkosten te recupereren. Het totale deelnemersaantal zakte met zo'n 400 deelnemers.

We rekenen op alle belanghebbenden in welzijn, onderwijs en gezondheid om ons te blijven informeren over de vormingsnoden die in de praktijk leven. We kijken ernaar uit zoveel mogelijk (nieuwe en bekende) gezichten te mogen verwelkomen op toekomstige Sig-activiteiten.

Viviane Vermeiren
directeur

Missie en visie

Missie

Sig stimuleert de inclusie van mensen met een beperking/handicap en/of psychische kwetsbaarheid. Iedereen heeft recht op een eigen plaats in onze samenleving. Kwaliteit van leven staat centraal. We richten ons op mens en maatschappij.

Hoe doen we dat?

Mensen sterker maken

We leggen de klemtoon op de talenten en krachten van al wie met een beperking/handicap en/of psychische kwetsbaarheid te maken krijgt.

Meer inzicht brengen

We reiken mensen bouwstenen aan voor een meer inclusieve samenleving.

Een onderbouwde visie bieden

We gebruiken de principes van het verantwoord handelen: wetenschappelijk verantwoord, bruikbaar in de praktijk, en rekening houdend met de eigenheid van de cliënt.

Samenwerken met diverse partners

Wij werken inhoudelijk en organisatorisch samen met andere organisaties. We stemmen ons aanbod op elkaar af en wisselen expertise uit.

Diversiteit als kracht

Diversiteit is met respect en nieuwsgierigheid omgaan met alle verschillen die er tussen mensen zijn. Dit is een leidraad voor onze werking.

Leren als organisatie

We luisteren aandachtig naar de feedback van de deelnemers. Waar nodig sturen we onze werking bij. We dagen onze eigen medewerkers uit om nieuwe inzichten en vaardigheden te ontwikkelen.

Inspelen op wat er leeft

We houden voeling met de veranderingen in de samenleving.

Wat doen we?

Kennis en vaardigheden opdoen en verdiepen

We organiseren lezingen, informatiesessies, ontmoetingen met lotgenoten en cursussen voor mensen met een beperking/handicap en hun omgeving. Voor hulpverleners zijn er studiedagen, workshops, intervisiegroepen, symposia, inspiratiedagen, praktijkdagen, boekvoorstellingen, enz.

Bewust worden van een probleem en aanzetten tot verandering

Wij werken hiervoor allerlei projecten uit: (foto)tentoonstellingen, toneelvoorstellingen, standen op beurzen, websites, folders en filmpjes.

Informatie delen

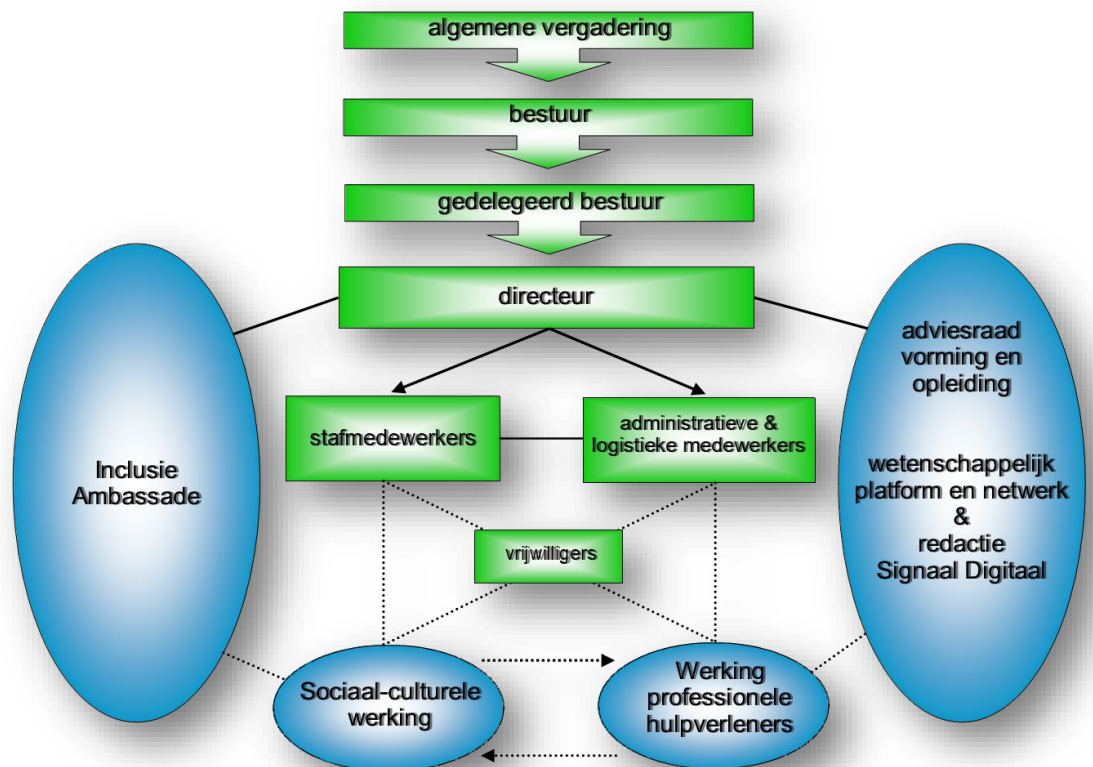
We geven jaarlijks een aantal publicaties uit. Dit gaat van theoretische en praktische pakketten tot levensverhalen in getuigenisvorm. Via het tijdschrift Signaal Digitaal, de nieuwsbrieven en via de Sig-bib bezorgen we relevante informatie en achtergronden aan de lezers en bezoekers.

We stimuleren praktijkgericht onderzoek

We slaan een brug tussen hulpverleners en onderzoekers van universiteiten en hogescholen.

2. Wie is wie?

Organogram

Algemene vergadering en bestuur

Het bestuur is samengesteld uit de volgende personen (dd. 31.12.2024):

Eve Achtergael
Kristof Carpentier
Marc Colson
Klaas Coopman

Veerle Pelckmans
Els Reyserhove
Jo Rigole
Stefaan Singelée

Nick Van Hamme
Pieter Vanvolsem
Herman Van Hove
Karen Waterschoot

De algemene vergadering is samengesteld uit de leden van het bestuur en de volgende personen (dd. 31.12.2024):

Sandra Adriaens	Erwin Franceus	Bart Volders
Ann Coppieters	Lieve Haverbeke	Steven Wellekens
Nadia Dewit	Marc Lambrecht	
Maia De Wymmer	Veerle Poppe	

Gedelegeerd bestuur

Het gedelegeerd bestuur wordt gevormd door Eve Achtergael, Klaas Coopman, Marc Colson, Veerle Pelckmans, Jo Rigole, Herman Van Hove, Nick Van Hamme en Pieter Vanvolsem. Het gedelegeerd bestuur komt tweemaandelijks samen, in aanwezigheid van directeur Viviane Vermeiren.

Medewerkers (d.d. 31/12/2024)

Directeur

Viviane Vermeiren (30,4/38)

- algemene coördinatie
- medewerkersbeleid
- kwaliteitszorg
- vorming professionele hulpverleners

Stafmedewerkers

Geert Andries (38/38)

- publicaties en tijdschrift, website en externe communicatie
- wetenschappelijke onderzoeksprojecten
- preventieadviseur en netwerkbeheerder
- breedmaatschappelijke werking: sensibilisatie

Marijn Wambacq (38/38)

- vorming professionele hulpverleners

Imke Vanhemelryck (30,4/38) vanaf 19/08/2024, voorheen Evelien Uyttersprot

- vorming professionele hulpverleners

Anja Brackenier (19/38)

- Sig-bib

Sabine Willaert (27/38)

- breedmaatschappelijke vorming en sensibilisatie

Administratieve en logistieke medewerkers

Pieter De Saedeleer (30,4/38)

- organisatie activiteiten, inschrijvingsadministratie en ICT-ondersteuning
- public relations en externe communicatie

Katia Casier (8/38) - gedeeltelijk vervangen door **Barbara Goossens**

- onthaal, bestellingen publicaties, verhuur zalen en administratie

Barbara Goossens (22,4/38)

- onthaal, bestellingen publicaties, verhuur zalen en administratie

Vanessa De Grauwe (30,5/38)

- onthaal, facturatie en administratie

Fatoumata Sow (29/38)

- onderhoud

Munia Mayo (38/38)

- logistiek medewerker

Verder kunnen we rekenen op vijf structurele **vrijwillige medewerkers**. Ze werken allen één of twee halve dagen per week in Sig of 'op afspraak'. Ze ondersteunen de medewerkers bij hun taken en hebben allen hun motief om mee te draaien in Sig.

Cathérine De Maesschalk, onthaal

Serge Lambrecht, administratie

Natalia Tarachiu, Sig-bib

Guy Van Achter, bestellingen publicaties

Bob Van Kerrebroeck, Sig-bib

Vorming, training en opleiding medewerkers Sig

Extern gevolgde vorming

Onderwerp	Organisatie + datum	Gevolgd door
Communicatieatelier: 'Zo schrijf je heldere, wervende en doelgerichte teksten'	Socius 24/01/24	Sabine Willaert
Medewerkersdag InclusieAmbassade	InclusieAmbassade 25/01/24	alle Sig-medewerkers staf en administratie
Online cursus Excel intro	Sig 23/02, 05/03, 25/03/24	Anja Brackenier
Workshop Socius@home rollen	Socius 18/03/24	Pieter De Saedeleer

Onderwerp	Organisatie + datum	Gevolgd door
Workshop Inclusief vrijwilligerswerk	Socius 19/03/24	Geert Andries Sabine Willaert
InclusieForum (debat) Stijn Geerinck en Tuly Salumu: een open gesprek over inclusie	InclusieAmbassade 26/03/24	Vanessa De Grauwe Pieter De Saedeleer Viviane Vermeiren Anja Brackenier
Webinar Leiderschap in turbulente tijden	EROV 28/03/24	Viviane Vermeiren
Communicatie-atelier 'Storytelling met het Story Design Canvas'	Socius 28/03/24	Anja Brackenier
InclusieForum (film en debat) Autisme, het werkt!	InclusieAmbassade 18/04/24	Viviane Vermeiren
Studienamiddag Het voorspellende brein en autisme	Sterkmakers in autisme 25/04/24	Viviane Vermeiren
Webinar Financiële fraude	ING 29/05/24	Vanessa De Grauwe Viviane Vermeiren
Webinar Op weg: regelen van hulp en ondersteuning	Dito wegwijzer 30/04/24	Sabine Willaert
Inclusieforum Simon van der Weele: wie is er bang voor afhankelijkheid?	InclusieAmbassade 27/05/24	Sabine Willaert Viviane Vermeiren
Online cursus Excel intro	VIVO 3/06/24 en 5/06/24	Viviane Vermeiren
Workshop Prompts schrijven voor ChatGPT	Socius 26/06/24	Geert Andries
Praktijkvoormiddag Op zoek naar goede, werkbare praktijken en nieuwe ideeën met LEREN als focus	Tabor 27/09/24	Viviane Vermeiren
Workshop - Hoe kan je het verschil in teams inzetten als hefboom om tot samenwerking te komen?	Nele Verrezen 3/10/23 en 9/11/24	Viviane Vermeiren
Webinar AI-communicatietools voor hulpverleners	Sig 22/10/24	Pieter De Saedeleer
Online workshop Met goesting aan het werk. Zo hou ik mijn motivatie op peil	VIVO 5/11 en 12/11/24	Vanessa De Grauwe
Workshop Artificiële Intelligentie	Socius 6/11/24	Geert Andries
Workshop Omgaan met verslaving bij NAH	Sig 8/11/24	Sabine Willaert
Webinar Kijk van gezinnen met een migratieachtergrond op handicap	Gezin en Handicap 12/11/24	Sabine Willaert

Onderwerp	Organisatie + datum	Gevolgd door
Webinar Prijscommunicatie	EROV 13/11/24	Marijn Wambacq
Online cursus Word voor gevorderden	VIVO 5/11 en 12/11/24	Barbara Goossens
Digicafe voor beginners - De digitale collecties van bibliotheek de Krook	Avansa Gent 21/11/24	Anja Brackenier
Webinar Time to mix it up Helderheid over je financieringsmix	Strategies & Leaders 22/11/24	Viviane Vermeiren
Webinar Creatieve concepten bedenken voor sociale media	EROV 5/12/24	Pieter De Saedeleer

Intern vormingstraject voor alle medewerkers

Titel: Op een constructieve manier aan de slag met de werklust zodat elke medewerker en het team op een gezonde manier zijn werk kan doen

We startten vorig werkjaar met een langdurig vormingstraject in het kader van preventie van stress-gerelateerde klachten en burn-out. Dit vormingstraject werd ingediend en goedgekeurd als reactie op de projectoproep 'Loopbaan-, preventie-, en welzijnsbeleid' bij het SFSCW (Sociaal Fonds voor Socio-cultureel werk). Het doel van het traject is het omgaan met stress en werkdruk te verbeteren en competenties te ontwikkelen om hier nog beter mee om te gaan. De vorming is interactief en gebaseerd op cases en ervaringen uit de praktijk.

De begeleiding is in handen van Koen Joly, waarderend coach van mensen, teams en organisaties. Hij is zaakvoerder van KEIK - Mensen in beweging.

Het totale traject is verspreid over twee jaar en neemt 12 dagdelen in beslag.

Onderwerp	Organisatie + datum	Gevolgd door
Zelfsturing in de praktijk	Gijzegem 11/03/24	Alle Sig-medewerkers
Evaluatie en planning	Gijzegem 01/07/24	Alle Sig-medewerkers
Workshop Concrete implementatie	Abdij Drongen 28/08/24 en 29/08/24	Alle Sig-medewerkers

Adviesraden en redactie

Adviesraad Vorming en opleiding

Voorzitter

Jo Rigole

Leden

Veerle Pelckmans, Sophie Tessier, Lucia Vaes, Begga Van de Walle, Herman Van Hove, Nick Van Hamme, Pieter Vanvolsem, Petra Warreyn, Steven Wellekens en medewerkers Sig

De Adviesraad Vorming en opleiding geeft advies en sturing op het vlak van vorming en opleiding voor hulpverleners werkzaam in de ambulante revalidatie en aanverwante sectoren. De adviesraad vergadert tweemaandelijks. Op de agenda staan o.m. behoeftedetectie, prospectie en programmering en evaluatie van de activiteiten. De adviesraad focust op de sector 'ambulante revalidatie'. Van daaruit worden ook de meeste activiteiten geprogrammeerd, al staan de meeste initiatieven ook open voor andere geïnteresseerden. Voor de organisatie van specifieke activiteiten voor andere sectoren werken we samen met een netwerk van belangrijke contactpersonen uit die sectoren. Zij kunnen feedback geven over opleidingsnoden en -vragen.

Redactie Signaal Digitaal

Redactie

Geert Andries, Dieter Baeyens, Henri De Vroey, Greetje Desnerck, Hilde Roeyers, Herman Van Hove, Petra Warreyn en Inge Zink

Het tijdschrift Signaal: Significant voor de professionele hulpverlener is in de loop der jaren uitgegroeid tot een kwartaaltijdschrift met een ruim aanbod, relevant voor de praktijk van de revalidatie en het netwerk waarin die zich afspeelt. Dit omvat de diagnose en behandeling van personen met ontwikkelingsstoornissen, neuropsychologische en neurologische stoornissen vanuit een biopsychosociale benadering en de daarmee samenhangende belevingsaspecten. Inclusie en integratie staan centraal. Tot eind 2020 werd Signaal op papier uitgegeven. Sinds 2021 zijn we gestart met **Signaal Digitaal**, een online vorm van het tijdschrift. De redactie van het papieren tijdschrift is grotendeels op post gebleven en komt vier keer per jaar samen om binnengekomen artikels te beoordelen. Het doel van Signaal Digitaal is de hulpverlener blijvend te informeren over nieuwe trends in de hulpverlening. We mikken op 4 kwaliteitsvolle artikels per jaar. De vergaderingen van de redactie van Signaal Digitaal en de werking van het wetenschappelijke platform van Sig (zie verder) sluiten op elkaar aan op hetzelfde vergadermoment.

Wetenschappelijk Platform en Netwerk

Voorzitter

Nick Van Hamme* (CAR Gent Impuls)

Leden

Caroline Andries (VUB) - Geert Andries* (Sig) - Inge Antrop (UGent) - Dieter Baeyens* (KU Leuven) - Lynn Bar-On (UGent) - Ivo Bernaerts (Thomas More Antwerpen) - Paul Corthals (UGent & HoGent) - Marieke Coussens (Arteveldehogeschool) - Marina Danckaerts (KU Leuven) - Peter Paul De Deyn (UAntwerpen) - Miet De Letter (UGent) - Leo De Raeve (Onici) - Bert De Smedt (KU Leuven) - Greetje Desnerck* (Howest) - Pol Ghesquière (KU Leuven) - Hans Hellemans (UAntwerpen) - Christophe Lafosse (KU Leuven) - Wouter Lambrecht (PC Caritas) - Bea Maes (KU Leuven) - Jarymke Maljaars (KU Leuven) - Mieke Meirsschaut (Arteveldehogeschool) - Emmanuël Nelis (KAS/AZ Sint-Lucas Brugge) - Herbert Roeyers (UGent) - Hilde Roeyers* (Vives) - Mark Schittekatte (UGent) - Stefaan Singelée (Federatie CAR) - Evert Thiery (UGent) - Wim Tops (UHasselt) - Gunther Van Bost (UGent) - Tine Van Damme (KU Leuven) - Saskia van der Oord (KU Leuven) - Herman Van Hove* (Sig) - Kristiane Van Lierde (UGent) - Karla Van Leeuwen (KU Leuven) - Hilde Van Waelvelde (UGent) - Dirk Van West (UAntwerpen & VUB) - Gert-Jan Vanaken (KU Leuven) - Martine Vanryckeghem (UC Florida) - Floor Verhaeghe (UGent - CESSMIR) - Viviane Vermeiren* (Sig) - Guy Vingerhoets (UGent) - Bart Volders* (CAR Ascendere) - Laura Wante (UGent) - Petra Warreyn* (UGent) - Steven Wellekens* (Federatie CAR), Inge Zink (KU Leuven)

Eén van de doelstellingen van Sig bestaat erin het professionele (revalidatie)werk wetenschappelijk te onderbouwen. Sig wil de samenwerking tussen onderzoekers en veldwerkers stimuleren. In de praktijk is er namelijk wel nood aan, maar geen tijd voor dergelijk onderzoek en in researchprogramma's is de praktijkbetrokkenheid soms onderbelicht. Sig vervult deze rol mede met de steun van de Federatie van Centra voor Ambulante Revalidatie.

We vonden heel wat onderzoekers bereid om (blijvend) bij te dragen tot de wetenschappelijke werking van Sig. Het Wetenschappelijk Netwerk is een breed netwerk van wetenschappers dat Sig kan aanspreken om mee te werken. Het Wetenschappelijk Platform (leden hiervan zijn hierboven aangeduid met *) werkt intenser rond specifieke onderzoeksprojecten. Het biedt hen ook de mogelijkheid om onderzoekers/wetenschappers van andere instituten te ontmoeten en in Sig een kanaal te vinden voor de realisatie van de maatschappelijke meerwaarde van het onderzoek. Sinds 2021 worden de werking van dit platform en de werkzaamheden van de redactie van Signaal Digitaal om praktische redenen tijdens dezelfde vergadering besproken. Dit zorgt ervoor dat wetenschap en praktijk nog meer op elkaar afgestemd raken.

4. Participanten

Alle vzw's uit de ruime welzijns- en gehandicaptensector kunnen jaarlijks Sig-participant worden. In ruil voor een bedrag , dat bestaat uit een basisbedrag en een deelnamebedrag per werknemer, krijgen ze een aantal voordelen: reductie op de deelnemersprijs voor tal van workshops en studiedagen, deelname aan intervisiewerkgroepen (CAR) aan gereduceerde prijs, reductie bij 'Gebruik infrastructuur Sig' en een 2 gratis inschrijvingen op Signaal Digitaal. De bijdrage en voordelen van het participantschap gelden per kalenderjaar.

De volgende vzw's tekenden in januari 2024 in als participant: 32 Centra voor Ambulante Revalidatie (CAR) en 2 andere vzw's.

CAR Aalst (De Hert)

CAR Houtland - Westkust

- ✓ CAR Aartrijke ('t Veld)
- ✓ CAR Nieuwpoort (Elora)

CAR Ascendre:

- ✓ CAR Eeklo (Klimop)
- ✓ CAR Lede (De Springplank)
- ✓ CAR Ninove (De Locomotief)
- ✓ CAR Wetteren (De Schakel)

CAR Beveren ('t Vlot)

CAR Brugge (Spermalie - De Kade)

CAR Brussel (De Poolster)

CAR Brussel

CAR Buggenhout

CAR Deinze (Ter Kouter)

CAR Destelbergen (De Steijger)

CAR Drongen (Bolt)

CAR Lovenjoel (Zeplin)

CAR Gent (Sint-Lievenspoort)

CAR Gent (Impuls)

CAR Geraardsbergen (Horizon)

CAR Halle (Land van Halle)

CAR Ieper (De Klinker)

CAR Knokke-Heist (De Klinker)

CAR Kortrijk (Overleie)

CAR Kortrijk Heule (Accent)

CAR Oostakker

CAR Oostende (Stappie)

CAR Oudenaarde (Ter Eecken)

CAR Roeselare

CAR Kortrijk Rollegem (De Kindervriend)
 CAR Ronse
 CAR Sint-Niklaas (Het Veer)
 CAR Tienen (DAT)
 CAR Torhout (Noordhoek)
 CAR Wuustwezel (Noorderkempen)
 CAR Zele (Kapelhof)
 CAR Zottegem (Wegwijs)

Centrum voor Ontwikkelingstherapie, Roeselare
 Ziekenhuis Inkendaal, Vlezenbeek

Overzicht van het aantal participanten 2020-2024

	Centra Ambulante Revalidatie	Andere vzw's (non-profitsector)
2020	36	3
2021	33	3
2022	33	3
2023	33	3
2024	32	2

5. Erkenning en subsidiëring

Ministerie van Cultuur

Sig vzw werd in 1993 door het Vlaams Ministerie van Cultuur erkend als 'organisatie voor vormings- en ontwikkelingswerk voor bijzondere doelgroepen'. Vanaf 1 januari 1997 werd Sig vzw erkend als 'dienst voor sociaal-cultureel werk' bij hetzelfde ministerie. De erkenning en subsidiëring gebeurde op basis van de jaarlijkse realisatie van een aantal activiteitenpakketten. In 2003 werd het decreet sociaal-cultureel volwassenenwerk opnieuw gewijzigd. Twee jaar bleef Sig functioneren als dienst voor sociaal-cultureel werk. Vanaf 1 januari 2005 werd Sig erkend als lid van de federatie Vijftact, een federatie van vormingsdiensten voor personen met een handicap en hun omgeving. Vijftact werd officieel opgericht op 21 april 2004. De federatie groepeerde vijf voormalige diensten voor sociaal-cultureel werk: Sig, Centrum Zit Stil, Gezin en handicap, Vlaamse Dienst Autisme en Doof Vlaanderen. De opdracht van Vijftact is het ontwikkelen van educatieve programma's en het aanbieden van aanvullende activiteiten op het vlak van sensibilisatie, begeleiding en maatschappelijke activering. Dit alles moet gericht

zijn naar het brede (hoofdzakelijk niet-professionele) publiek. Onder impuls van dit decreet richt de Sig-werking zich expliciet tot twee doelgroepen: (1) professionele hulpverleners en (2) alle geïnteresseerden. Het nieuwe decreet houdt ook een ommekeer in van een kwantitatieve naar kwalitatieve regelgeving. Er wordt gewerkt met beleidsplannen en jaarprogramma's. Kwaliteitszorg wint aan belang.

In januari 2018 ging weer een nieuw decreet sociaal-cultureel volwassenenwerk in voege. Het omvatte een overgangperiode naar de nieuwe beleidsperiode 2021- 2025. In 2019 werkten we aan het beleidsplan van Vijftact voor 2021-2025, dat op 31 december 2019 ingediend werd. Doof Vlaanderen stapte over naar een ander decreet en verliet Vijftact. In 2020 kregen we het goede nieuws dat het beleidsplan goedgekeurd werd, weliswaar met een aantal stevige werkpunten en zonder verhoging van het budget zoals gevraagd. In 2021 startten we met de realisatie van dit beleidsplan. Vijftact veranderde van naam en werd Inclusie-Ambassade.

In 2023 kregen we van de visitatiecommissie een negatieve beoordeling. Vooral op structurele punten (doorgedreven samenwerking, gezamenlijke boekhouding, enz.) was er commentaar. Dit leidde tot het verplicht schrijven van een remediëringsplan (ingediend in januari 2025). Kort voordien (eind december 2024) dienden we een nieuw beleidsplan in voor de periode 2026-2030.

6. Samenwerkingsverbanden en lidmaatschappen

Samenwerking en netwerking zitten in het DNA van Sig. Naast vele activiteiten die door samenwerking tot stand kwamen, hebben we ook een aantal prioritaire partners met wie we een structureel samenwerkingsverband hebben.

InclusieAmbassade

Voor de breedmaatschappelijke werking is Sig sinds 2004 lid van Vijftact, gesubsidieerd door het ministerie van Cultuur. In mei 2021 werd de nieuwe naam van Vijftact gelanceerd, dit naar aanleiding van het nieuwe beleidsplan. Het werd InclusieAmbassade, een bruisende naam voor een bruisend netwerk met als partners Centrum ZitStil, Sterkmakers in Autisme, Gezin en Handicap en Sig.

InclusieAmbassade is een sociaal-culturele netwerkorganisatie die voluit streeft naar een inclusieve maatschappij. Samen met vier partnerorganisaties laten we onze ideeën én de stem van mensen die hun beperking als een handicap

ervaren, nog meer horen. InclusieAmbassade gaat resoluut voor een wereld waarin mensen begrip hebben voor elkaar, één waarin inclusie vanzelfsprekend is en niet langer een streven. Waarin iedereen een gelijkwaardige plek kan innemen en expertise deelt. Samen zijn we dé ambassadeurs voor een inclusieve samenleving. InclusieAmbassade heeft een website (www.inclusieambassade.be), met daarop onder andere meer informatie over de gezamenlijke projecten die we gelanceerd hebben: (1) De week van de betrouwbare informatie, (2) Burgemeesters voor iedereen, (3) Fototentoonstelling Achter het label, en (4) InclusieForum, een reeks lezingen met spraakmakende sprekers. Medewerkers van Sig zetelen in de werkgroepen Diversiteit, Communicatie, Dag van de betrouwbare informatie en HRM.

In 2022 ging Greet Firlefyn met pensioen en kreeg de InclusieAmbassade een nieuwe directeur, Koen Browaeyts.

Federatie van Centra voor Ambulante Revalidatie

Sinds lange tijd werken Sig en de Federatie CAR (www.revalidatie.be) samen. In 2021 werd de samenwerkingsovereenkomst vernieuwd en riepen we een stuurgroep in het leven. Deze komt tweemaal per jaar samen om de verschillende samenwerkingsdomeinen te bespreken: (1) samenwerking op het vlak van wetenschappelijk onderzoek, en (2) samenwerking op het vlak van vorming, uitwisseling expertise, publicaties en kwaliteitsondersteuning. We stemmen ook de onderlinge communicatie steeds beter af.

Hersenletsel Liga

De Hersenletsel Liga heeft als doel alle personen en organisaties te verbinden die zich inzetten voor een betere levenskwaliteit van personen met een niet-aangeboren hersenletsel (NAH) en hun omgeving. Sig is preferentiële, niet-exclusieve vormingspartner van de Hersenletsel Liga. We organiseren vorming over NAH voor mensen met NAH en hun omgeving en voor hulpverleners. Daarnaast werken we ook samen op het vlak van sensibilisering, informatie en publicaties en geven een gezamenlijke nieuwsbrief uit.

Verder is Sig lid van:

- Sociare, Federatie Werkgevers Sociaal-culturele sector (via InclusieAmbassade)
- De Federatie (via InclusieAmbassade)

Sig werkt intensief mee in:

- het Netwerk Leerproblemen Vlaanderen
- het Vlaams Forum voor Diagnostiek

Activiteiten & realisaties 2024

Werking voor zorgverleners in welzijn, onderwijs en gezondheid

---

1. Vorming

Voor wie?

Sig is ontstaan als vormingsdienst voor de Centra voor Ambulante Revalidatie (CAR). In de loop der jaren is het doelpubliek uitgebreid naar alle zorgverleners die werken met kinderen en/of volwassenen met een beperking. Er komen ook deelnemers uit onderwijs, gezondheidszorg en heel wat zelfstandige therapeuten, vnl. logopedisten, naar de activiteiten. Bij alle Sig-activiteiten staat de doelgroep vermeld. Voor sommige doelgroepen zijn er specifieke activiteiten.

Hoe krijgt het aanbod vorm?

Sig vindt het belangrijk de expertise en competentie van zorgverleners te verhogen die beroepsmatig werken aan de inclusie, integratie en revalidatie van mensen met een beperking. Professionele zorgverleners vormen een onmiskenbare schakel in het bevorderen van de levenskwaliteit van personen met een beperking. De constant evoluerende wetenschappelijke inzichten in de diagnostiek en behandeling zorgen ervoor dat iedereen in het werkveld - nog maar net of lang afgestudeerd - overtuigd is van de noodzaak van permanente vorming en bijscholing. Om hieraan tegemoet te komen organiseert Sig studiedagen, workshops, webinars, praktijkdagen, intervisiewerkgroepen, symposia en andere events. We proberen altijd zo nauw mogelijk aan te sluiten bij de vormingsnoden van het werkveld. Bij het opzetten van de vormingsactiviteiten hanteren we de principes van verantwoord handelen (evidence based practice). Drie factoren zijn hierbij belangrijk:

- de mate waarin een onderzoek, een therapeutische methode, een test, ... wetenschappelijk ondersteund is
- of en hoe deze in de klinische praktijk kan worden gebruikt door hulpverleners, rekening houdend met de specifieke kenmerken en vaardigheden van deze therapeuten, en
- afgestemd op de kenmerken en context van de specifieke cliënt

De vormingsbehoeften worden via diverse kanalen geïnventariseerd. We krijgen suggesties van deelnemers aan de activiteiten, van mensen uit het werkveld, van adviesraadleden en van leden van het Wetenschappelijk Netwerk. Soms zetten we specifieke bevragingen op. Al deze suggesties komen aan bod op de Adviesraad Vorming en Opleiding.

Welke soort activiteiten?

We maken een onderscheid tussen studiedagen, workshops, webinars, praktijkdagen, symposia en congressen.

Een **studiedag** duurt een volledige dag (een halve dag is eerder uitzonderlijk, maar kan wel als het gaat om een zeer specifieke inhoud, bv. een test). De nadruk ligt op het doorgeven van kennis en nieuwe inzichten, het illustreren van handelingswijzen. De grootte van de deelnemersgroep varieert. Vroeger werden de meeste studiedagen in vakantieperiodes georganiseerd (Krokus, Pasen en Herfst). We blijven dit doen, maar merken dat de opkomst sterk daalt. Daarom organiseren we meer en meer studiedagen buiten de vakantieperiodes.

Een **workshop** duurt één of meerdere dagen. De nadruk ligt op het inoefenen van bepaalde vaardigheden, attitudes, behandelingsconcepten, ... Omdat dit een meer praktische en interactieve werkvorm is, heeft een workshop een beperkter aantal deelnemers.

Een **webinar** is een korte voorstelling (1,5-2u) van een bepaalde inhoud, dit kan gaan van eerder theoretisch naar zeer praktisch. Maar altijd online!

Praktijkdagen zijn een relatief nieuw concept waarbij na een inhoudelijke inleiding, de groep zich verdeelt in subgroepen waar praktijkdeskundigen een casus voorleggen en de groep gezamenlijk zoekt naar de beste aanpak van deze casus.

Een **symposium** brengt deskundigen samen rond een bepaald thema. Ze belichten de problematiek vanuit verschillende invalshoeken. Er wordt meestal vertrokken van de huidige stand van zaken van wetenschappelijk onderzoek. Van daaruit wordt er verder gewerkt met concrete voorbeelden en illustraties.

Een **congres** doet hetzelfde maar op veel grotere schaal. Meestal kan men subgroepen volgen naar keuze.

Hoe wordt het aanbod bekendgemaakt?

Grosso modo wordt het aanbod op drie momenten gebundeld aangekondigd (november, april en juni), maar tussendoor worden extra initiatieven bekendgemaakt. Alle informatie staat op de website. De bekendmakingskanalen die we gebruiken zijn voornamelijk de elektronische nieuwsbrief (zie elders in dit activiteitenverslag), nieuwsflashes naar bepaalde doelgroepen, aankondigingen in tijdschriften en op websites. Op papier verschijnt nog een flyer met het volledige overzicht. Van elke vorming kan een fiche gedownload en afgedrukt worden. Inschrijven gebeurt uitsluitend online via de website. In uitzonderlijke gevallen wordt een aparte promotiefolder gemaakt, bijvoorbeeld voor een symposium.

Op de volgende bladzijden staat een overzicht van de georganiseerde activiteiten en het aantal deelnemers in 2024. Verder in het verslag vind je cijfergegevens en een globale overzichtstabel van de deelnemersaantallen over de laatste jaren.

Overzicht vorming professionele hulpverleners

Studiedagen, live (L) of online (O)

(Live in Gijzegem, tenzij anders vermeld)

Titel van de studiedag (begeleider)	Datum (plaats)	Deelnemers	L/O
Taalmaatjes: logopedische ouderbegeleiding bij kleuters (Ingrid Herreman & Wanda Heylen)	29 januari	17	O
Ondersteunde communicatie met visualisaties bij kinderen met een communicatieve beperking (Chris De Rijdt)	12 februari	22	L
Rekenzwakke kinderen leren omgaan met kommagetallen (Hilde Heuinck)	12 februari	24	O
Breuken zetten de rekenwereld op z'n kop (Hilde Heuinck)	13 februari	12	O
Hoe ziet psychomotorisch onderzoek er vandaag uit? Screenen en testen (Tine Van Damme)	8 maart	10	L
ACT bij kinderen: help kinderen om met meer veerkracht in het leven te staan (Wendy Troost)	14 maart (Thomas More Campus Geel)	21	L
Het belang van spel voor baby's, peuters en kleuters (Albert Janssens)	19 maart	15	L
Eet-, drink- en slikproblemen bij kinderen met CP of neuromusculaire aandoeningen (Greet Gelin & Katrijn Miermans)	19 maart	29	L
Behandeling van dysfagie bij personen met NAH (Greet Gelin & Laura Vandenberk)	8 april	31	L
Begrijpend lezen remediëren bij kinderen vanaf de vierde klas (Hilde Heuinck)	11 april	24	L
Rekenzwakke kinderen leren omgaan met metend rekenen en meetkunde (Hilde Heuinck)	12 april	13	L
Over- en onderprikkeling voorkomen in een klascontext (Karen Van Dyck)	16 april (Thomas More Campus Geel)	14	L
WRITIC (Writing Readiness Inventory Tool In Context) (Liesbeth De Vries & Margo Van Hartingsveld)	23 april (Thomas More Campus Geel)	15	L
Zelfregulering en werkgeheugen als basis van leren: wat en hoe te trainen bij jonge kinderen? (Albert Janssens)	17 mei	19	L

Titel van de studiedag (begeleider)	Datum (plaats)	Deelnemers	L/O
Motorische vaardigheden en fysieke activiteit van kinderen en jongeren met autisme (Tine Van Damme)	23 mei	35	O
Cognitief begaafde leerlingen - Wat weten we en wat betekent dit voor diagnostiek en begeleiding? (Sofie Wouters)	6 juni	9	L
Morfosyntaxis: een creatieve verkenning in communicatief gerichte taaltherapie bij kinderen (taalleeftijd tot 7 jaar) (Begga Van De Walle)	11 juni	28	L
Toolkit - Mijn draadjes 'doen zien' en 'zien doen' (Karen Van Dyck)	4 juli	23	O
Taalmaatjes: logopedische ouderbegeleiding bij kleuters (Ingrid Herreman & Wanda Heylen)	4 juli	19	O
Cognitieve communicatiestoornissen na rechterhemisfeerschade (Frank Paemeleire)	11 juli	24	L
Begeleiden van kinderen met leesmoelijkheden doorheen de lagere school (Hilde Heuinck)	11 oktober	50	O
DCD van baby tot volwassene (Griet Dewitte & Amy De Roubaix)	15 oktober	39	L
Jonge kinderen leren eten (Julie Verfaillie)	21 oktober	25	L
Autisme en het voorspellende brein (Peter Vermeulen)	22 oktober	54	O
Het topje van de rekenberg... Rekentaal en zoekstrategieën (Hilde Heuinck)	25 oktober	19	O
Autisme in het gezin: aanpak van veelvoorkomende probleemgedragingen en dynamieken (Wilfried Peeters)	29 oktober	47	L
Rekenzwakke kinderen leren omgaan met de rekenwereld tot 20 (Hilde Heuinck)	8 november	16	O
'Toolkit Gedragsproblemen' voor paramedici (Klaar Hammenecker)	14 november	19	L
Gehoorrevalidatie voor volwassenen: theoretische update en praktische tips (Nele Baudonck, Dorien Ceuleers & Katrien Kestens)	14 november	30	L
Inzichten in de fijne motoriek en de visuele perceptie bij kinderen met cerebrale parese (Nathalie Vermeire, Annouk De Neels, Flore Van Dooren & Bram De Lepeleere)	18 november	27	L

Titel van de studiedag (begeleider)	Datum (plaats)	Deelnemers	L/O
Schrijven volgens de regels van de kunst ... makkelijker gezegd dan gedaan! (Hilde Heuninck)	22 november	15	O
Basiscursus NAH voor Oost-Vlaanderen (Engelien Lannoo)	22 november	16	L
STOP4-7: aanleren van sociaal-cognitieve vaardigheden aan jonge kinderen met gedragsproblemen, met nadruk op het belang van de begeleidershouding (Wim De Mey)	25 november	14	L
Begrijpend lezen beter begrijpen: van theorie naar diagnostiek en therapie (Christel Van Vreckem)	3 december	14	L
Rekenzwakke kinderen leren omgaan met de rekenwereld tot 100 (Hilde Heuninck)	6 december	14	O
Onverstaanbare kinderen snel en efficiënt beter verstaanbaar maken a.d.h.v. de fonologische methode Hodson & Paden en andere (Ingrid Herreman)	9 december	30	O
Lees je honger: Eten en drinken als basis voor functioneel en voorbereidend lezen (Sofie Uyttersprot)	10 december	22	L
Suicidepreventie, een zaak van iedereen in de CAR (Lara van den Brill)	12 december	14	O

Webinars

Titel van het webinar (begeleider)	Datum (plaats)	Deelnemers
Positionele plagiocephalie bij baby's (Ria Cuppers)	6 februari	22
De invloed van slaap op de gedrags- en emotieregulatie bij kinderen tot 6 jaar (Isabel De Groote)	9 februari	32
Wat kan AI betekenen in mijn communicatie als hulpverlener? (Brecht Vanderstraeten)	5 maart	65
Webinar Het meisje dat niet kan lachen boekvoorstelling (incl. publicatie) (Liesbet Desmet)	27 maart	14
Hypotonie en hypermobiliteit bij kinderen tussen 0 en 2 jaar (Katleen Onderbeke)	22 mei	58
Webinar 'Doe je mee met Kadhdee?' voorstelling bordspel (incl. publicatie) (Jannes Baert)	1 juli	84

Titel van het webinar (begeleider)	Datum (plaats)	Deelnemers
Autisme en zelfverwonding: Welke rol spelen de zintuigen? (Steven Degrieck)	1 juli	68
Cognitieve communicatieklachten na longcovid (Frank Paemeleire)	3 juli	28
De voor- en nadelen van pictogrammen bij autisme (Veerle Vantorre)	8 juli	16
Taalmaatjes: logopedische ouderbegeleiding bij kleuters - Introductie (Ingrid Herreman & Wanda Heylen)	3 oktober	21
Introductie dyscalculie (Marijke Walters)	16 oktober	42
Een intranet opbouwen via Sharepoint voor beginners (Steven Wellekens)	17 oktober	30
AI-communicatietools voor hulpverleners (Brecht Vanderstraeten)	22 oktober	29
Hoe kan je kinderen met rekenproblemen helpen om omtrek en oppervlakte echt te begrijpen: een visuele aanpak! (Marijke Walters)	6 november	16
Een alternatieve manier van kloklezen voor kinderen met rekenproblemen (Marijke Walters)	13 november	31
Efficiënter werken via PowerAutomate, Forms en Planner (Steven Wellekens)	15 november	35
Doe meer met je data via PowerBI (Steven Wellekens)	21 november	28

Workshops, live (L) of online (O)

(Live in Gijzegem, tenzij anders vermeld)

Titel van de workshop (begeleider)	Data (plaats)	Deelnemers	L / O
Project ImpACT - Trainen van sociaal-communicatieve vaardigheden bij kinderen met autisme (Sara Van der Paelt)	22 januari 23 januari	24	L
Vormingstraject autisme (Adi Van den Brande)	29 januari 22 februari 21 maart 22 april 10 juni	11	L
Hoe coach ik kinderen en jongeren met faalangst naar meer zelfvertrouwen? (Heleen Gadeyne)	30 januari 1 maart	9	L

Titel van de workshop (begeleider)	Data (plaats)	Deelnemers	L / O
Opmaak sensorisch profiel vanuit observatie en vragenlijsten: klasprikkels van leerlingen in kaart brengen (Karen Van Dyck)	2 februari	17	O
Klinische toepassingen van yoga-houdingen en flows in de pediatrie (Tineke Mariën)	5 februari	8	L
Boost Camp - Train de trainer (Laura Wante)	6 februari	11	L
Relaxatietherapie voor kinderen met en zonder ontwikkelingsproblemen (Wendy Troost)	12 februari	14	L
Autisme en pijn (Steven Degrieck)	13 februari	18	O
Vorming voor buschauffeurs en bus-begeleiders - Dag 1: Omgaan met kinderen met gedrags- of ontwikkelingsstoornissen (Trainer I-Diverso)	13 februari	12	L
ADHD: help je me(e)? - Aanpak bij kinderen met ADHD thuis en op school (Ilse Dewitte en Mark Willems)	13 februari	24	L
Basiscursus bewegingspedagogiek volgens Veronica Sherborne (Level I/II) (Wouter Carton)	13 en 14 februari 9 april	13	L
Kan ik mijn leven nog sturen na hersenletsel? (Arno Prinsen)	14 februari	5	L
Heb ik een probleem dan? Over ziekte-inzicht bij hersenletsel (Arno Prinsen)	15 februari	11	L
Het CLOSER-framework: de motorische leerprincipes inzetten bij het behandelen van spraakklankstoornissen (Sabine Verhemeldonck)	15 februari	14	L
Basiscursus Excel (Tom van der Wel)	23 februari 5 en 25 maart	8	O
Mensen met autisme motiveren (Kobe Vanroy)	26 februari	17	L
GMS - Gebarensysteem voor Morfo-Syntaxis (Anaïs Ameye & Leonie Vercruysse)	1 maart	18	L
Handvaten voor logopedisten om motivatie bij kinderen te versterken (Anke Van Oevelen)	7 maart	14	O
Hodson & Paden: onderzoek en behandeling van onverstaanbare	8 maart 16 april	15	L

Titel van de workshop (begeleider)	Data (plaats)	Deelnemers	L / O
kinderen (Imma van de Wijer-Muris & Yvonne Draaisma)	13 mei		
Masterclass Slissende Slangen (Karin Brinkmann)	11 maart	13	O
Schrijfproblemen en schrijfmotoriek in het (buiten)gewoon lager onderwijs (Karen Van Dyck)	12 maart	12	L
Basistraining Trauma-informed Practice (Ybe Casteleyn)	14 en 15 maart	17	L
Basiscursus RESTART DCM (Ellen Laroes)	14 en 15 maart 31 mei	6	O
Aangepaste ondersteuning voor kleuters met autisme (Veerle Vantorre)	15 maart	27	O
Grip op begrijpen - autisme en ernstig tot diep verstandelijke beperking (Steven Degriek)	18 maart	20	L
Project ImPACT - Trainen van sociaal-communicatieve vaardigheden bij kinderen met autisme (Sara Van der Paelt)	18 en 19 maart	26	L
EuREKA - Train de trainer (Eva Van Malderen)	22 maart	14	L
Suïcidepreventie voor psychologen en artsen in de CAR (Celine Ponnet & Marieke Van Malderen)	25 maart	9	L
Vorming voor buschauffeurs en bus-begeleiders - Dag 2: Communicatie, regels en afspraken op de bus (Trainer I-Diverso)	9 april	12	L
De rol van de kinesitherapeut in de diagnostiek en therapie van kinderen met ASS (Wouter Carton)	10 april	9	L
Traumasensitief lichaamsgericht werken bij autisme (normale begaafdheid) (Delphine Callewaert)	11 en 12 april	10	L
Basiscursus PROMPT (Petra Van Es & Karin Brinkman)	17 t.e.m. 19 april	19	L
Logopedische begeleiding na een totale laryngectomie (Annelies Labaere)	18 april	10	L
OMFT-1 Basiscursus (Liset Maas-houtekamer & Marijn Swart)	19 en 20 april	16	L
Handvaten voor logopedisten om motivatie bij kinderen te versterken (Anke Van Oevelen)	23 april	14	O

Titel van de workshop (begeleider)	Data (plaats)	Deelnemers	L / O
Logopedie voor kinderen met een normale begaafdheid en autisme (Veerle Vantorre)	29 en 30 april	10	L
Ondersteunend tekenen bij kinderen en jongeren met TOS (en zonder) (Pien van der Most)	2 mei 10 juni	17	O
Masterclass Slissende Slangen (Karin Brinkmann)	6 mei	8	L
Hulpverlenerssyndromen (Ybe Casteleyn)	7 mei	14	O
Excel draaitabellen (Tom Van Der Wel)	17 en 30 mei	13	O
Masterclass DTTC en ReST (Melissa Krommedam)	21 mei	6	O
Hoe kunnen we mensen met autisme ondersteunen in het omgaan met emoties? (Delphine Callewaert)	14 juni	25	O
Intensieve bijscholingscyclus – Therapeutische begeleiding van kinderen met rekenmoeilijkheden (Hilde Heuninck)	1 en 2 juli 8 en 9 juli	9	L
Puberteit bij jongeren met autisme met een normale begaafdheid (Thomas Fondelli)	2 juli	25	L
Assertiviteitstrainingen a.d.h.v. het PrOP-model (Julie Van De Weghe)	3 juli	8	L
U zegt...? Broddelen! (Veerle Waelkens)	4 en 5 juli 28 oktober	12	L
OMFT-1 Basiscursus (Liset Maas-houtekamer & Marijn Swart)	5 en 6 juli	22	L
Artificiële intelligentie voor logopedisten (Sarah Puts)	10 juli	16	L
Selectief mutisme - Behandeling aan de hand van cognitieve gedragstherapie (Donna de Maat & Dorea van Wees)	12 juli	26	O
Joining the dots: social competency, thriving academically, emotional well-being and hearing loss (Diana Harbor)	1 oktober 14 oktober	11	O
Handvaten voor hulpverleners om motivatie bij kinderen te versterken (Anke Van Oevelen)	7 oktober	14	O
JASPER training (Sara Van Der Paelt & Saskia Vervaet)	14 t.e.m. 18 oktober (Deinze)	12	L

Titel van de workshop (begeleider)	Data (plaats)	Deelnemers	L / O
Mensen zijn niet lastig, het verschil tussen mensen is lastig! Hoe kan je het verschil in teams inzetten als hefboom om tot samenwerking te komen? (Nele Verrezen)	14 oktober 18 november	11	L
Boost Camp - Train de trainer (Laura Wante)	15 oktober	15	L
Autisme en camouflage (Sabine Van Der Heijden)	17 oktober	20	O
ADHD: help je me(e)? - Aanpak bij kinderen met ADHD op school (Marc Willems en Ilse Dewitte)	21 oktober	18	L
Handvaten voor hulpverleners om motivatie bij kinderen te versterken (Anke Van Oevelen)	21 oktober	8	O
EuREKA - Train de trainer (Taaïke Debeuf)	25 oktober	15	L
Versterken van executieve functies bij kinderen en jongeren met een taalontwikkelingsstoornis (Begga Van De Walle & Eddy Hoste)	25 oktober	22	L
Opfrissingscursus EHBO (Liantis)	25 oktober	12	L
Werkdruk anders bekeken - Een multifactoriële benadering (Maddy Swinnen & Kathleen D'hoogh)	28 oktober	15	L
Creatief en actief aan de slag rond het welbevinden van kinderen, met bijzondere aandacht voor leer- en ontwikkelingsstoornissen (Marleen Jans)	29 oktober	7	L
Random Klanken - Woorden - Zinnen (Griet Vander Meulen)	29 oktober	25	L
Woordenschatuitbreiding bij kinderen met een taalontwikkelingsstoornis (Begga Van De Walle)	30 oktober	25	O
Basisworkshop Leespraak (Heidi van Ginkel)	31 oktober	8	L
Inclusieve kinderopvang - introductie (Annelies Roelandt)	5 november	10	O
Spontane Taalanalyses van Kindertaal - Het belang voor diagnostiek en behandeling van kinderen met TOS (Rob Zwitserlood)	8 november	10	L

Titel van de workshop (begeleider)	Data (plaats)	Deelnemers	L / O
Omgaan met verslaving bij NAH (Marion Lunshof)	8 november	17	L
Aan de slag met mindset - Groeidenken stimuleren bij kinderen met een leerstoornis (Anke Van Oevelen)	12 november	10	O
Grammaticale taaltherapie bij kinderen met een taalontwikkelingsstoornis (Rob Zwitserlood)	15 november	9	L
Basiscursus PROMPT (Petra Van Es & Karin Brinkman)	20 t.e.m. 22 november	28	L
OMFT-2 Verdiepingscursus A (Liset Maas-houtekamer & Goedele Vonder)	22 en 23 november	13	L
Masterclass DTTC en ReST (Melissa Krommedam)	26 november	6	O
Speekselverlies bij jonge kinderen - De DRIPs in de logopedische praktijk (Karen van Hulst & Sandra De Groot)	28 november	20	O
Positieve psychologie - handvaten voor logopedisten (Anke Van Oevelen)	2 december	10	O
Onderzoek en begeleiding van voedingsproblemen bij jonge kinderen (Julie Verfaillie)	2 december	20	L
Verlies en rouw bij kinderen met een ontwikkelingsstoornis of beperking (Mieke Deltomme)	2 december	14	O
Project ImPACT - Trainen van sociaal-communicatieve vaardigheden bij kinderen met autisme (Sara Van Der Paelt)	2 en 3 december	26	L
Lidcombe Programma (Sabine Van Eerdenbrugh & Liesbeth Zoontjens)	9 en 10 december 29 januari 25	8	L
ADHD: help je me(e)? - Aanpak bij kinderen met ADHD thuis (Marc Willems en Ilse Dewitte)	10 december	19	L
Taaltherapie en taalmaterialen bij kinderen met een taalontwikkelingsstoornis (TOS) (Laura Saelens & Jana Verzele)	12 december	11	L
WRITIC-groepsprogramma - Startklaar voor het schrijven (Liesbeth de Vries & Irene ten Haaf)	13 december (Geel)	13	L

Studiedag 'De rol van psycho-educatie in de praktijk: wat, waarom, hoe?'

Datum	29 februari 2024
Locatie	Sig Gijzegem
Aantal deelnemers	94
Sprekers	Tine Daeseleire, Begga Van De Walle, Hilde Vonckers, Cynthia Adutwum, Nathalie Haeck en Ilse Dewitte

Deze studiedag ging in op verschillende mogelijkheden om psycho-educatief te werk te gaan in individuele begeleidingen. We reikten belangrijke transdiagnostische psycho-educatieve modellen aan, onmiddellijk bruikbaar in de praktijk. 'Psycho-educatie geven' vereist ook een andere houding en andere vaardigheden dan de reguliere therapeutische aanpak. Er werd dus meer ingegaan op wat psycho-educatie inhoudt, wat de rol van psycho-educatie kan zijn en wat je ermee kan bereiken. Wetenschappelijke bevindingen, succesvolle factoren en beperkingen werden belicht.

Tijdens de plenaire lezing 'De kunst van het geven van 'psycho-educatie': meer dan informatie delen?' van Tine Daeseleire werd duidelijk dat Psycho-educatie (PE) een methode is om werk van te maken! Deze interventie is een heel belangrijk werkinstrument in de zorg, zodat de cliënt zichzelf beter kan begrijpen en zijn klachten kan accepteren. Het heeft als doel om cliënten inzicht te geven in hun problemen maar ook stappen te zetten naar verandering via concrete handvatten.

De namiddag verliep in workshops. Verschillende teams en hulpverleners presenteerden hoe zij werken met psycho-educatie. Men kon twee workshops volgen. De workshopbegeleiders spraken vanuit ervaring met een bepaalde groep cliënten, maar de klemtoon lag op aspecten die vertaalbaar zijn naar andere groepen cliënten: PE bij verschillende leeftijden, PE met context, PE bij cliënten die niet talig zijn, PE bij cliënten die een leven lang begeleid worden, PE bij cliënten met beperkter inzicht in hun problematiek. Bovendien lichtten ze verschillende methodieken toe.

- Psycho-educatie bij kinderen en jongeren met taalontwikkelingsstoornissen (Begga Van De Walle)
- Psycho-educatie bij gehoorproblemen: een traject van baby tot volwassene (Hilde Vonckers en Cynthia Adutwum)
- Psycho-educatie over emoties bij kinderen en jongeren (Nathalie Haeck)
- Psycho-educatie bij kinderen en jongeren met ADHD (Ilse Dewitte)

Praktijkcongres 'Ontwar de draad naar een ontwarde draad'

Datum	26 april 2024
Locatie	Sig Gijzegem
Aantal deelnemers	140
Sprekers	Gerrit Vignero, Dimitri Dhaene, Karen Van Dyck, Anja Hamaekers, Sophie Roose, Helene Van Hove, Katrijn Van Acker, Tine Van Wezemaël, Hilde L'Ecluse, Dana Van Cauter, Katrijn Van Acker, Marlies Vuchelen en Ruth Spruyt

Dit praktijkcongres stond geheel in het teken van het model en de methode 'de draad'. Gerrit Vignero ontwikkelde deze methode die begeleiders helpt om de verbinding te maken met hun cliënten en om af te stemmen op hun behoeften op het gebied van emotionele ontwikkeling.

In de loop van de jaren is er heel wat ervaring opgedaan met het model en de methode en is er heel wat vertaling gebeurd door diverse mensen in diverse sectoren. De overstap van een model naar een methode en een concrete toepassing vraagt immers een proces van uitproberen en zoeken.

Het moment was aangebroken om deze ervaringen en de concrete materialen die er zijn ontwikkeld te delen, zodat deelnemers concrete handvatten konden krijgen om aan de slag te gaan!

Tijdens de voormiddag waren er lezingen vanuit het model van de draad en werden verschillende concrete materialen kort voorgesteld. In de namiddag gingen verschillende keuzeworkshops door.

Programma

- Lezing 'De draad als een dynamisch model: de belangrijkste evoluties van het model van de draad' (Gerrit Vignero)
- Lezing 'Iedere draad zijn handvat'. Deze lezing gaat over twaalf handvatten, twaalf concrete ingangen die aansluiten bij het model van de draad. Wat zijn belangrijke middelen die je als begeleider, leerkracht, therapeut, ... kan gebruiken om aansluiting te vinden bij een kind, een jongere, een volwassene waarmee je vaak de draad verliest? Hoe hou je de intensiteit laag? Wanneer bied je ritmering? Wanneer werkt humor en overdrijving?
(Dimitri Dhaene)
- Presentatie rond wat er is ontwikkeld rond de draad in verschillende sectoren. Een korte kennismaking met verschillende methodieken en materialen waaronder o.a. het intervisiespel 'Ontwarde draad', een poster en methodiek rond helpend begrenzen, een werkschema met ouders, een screeningsinstrument uit het onderwijs, een toolkit om therapeutisch te werken met kinderen en jongeren,...
- Keuzesessie waarbij één van de onderstaande workshops kon gevolgd worden
  - Op een integratieve en dynamische wijze begeleiden van kinderen en jongeren vanuit hun ontwikkelings-dynamisch groeiverhaal (Karen Van Dyck en Anja Hamaekers)
  - De draad als spoor in teams (residentiële werking)
(Gerrit Vignero)
  - Werken met de draad in mobiele begeleiding: Op stap met de draad (Sophie Roose en Helene Van Hove)
  - 'Ontwarde draad' als een mogelijke methodiek bij draadverhalen in het onderwijs (Katrijn Van Acker)
  - Werken met de draad in buitengewoon onderwijs: kansen en uitdagingen, een boeiende zoektocht om samen leven en samen leren vorm te geven
(Tine Van Wezemaal, Hilde L'Ecluse en Dana Van Cauter)
  - Op weg naar een gedeeld perspectief: de metafoer van de draad gebruiken als methodiek om een gedeeld perspectief te creëren tussen ouders en netwerk
(Marlies Vuchelen en Ruth Spruyt)

Symposium Insigt ‘Van (ab)normaliteit naar neurodiversiteit’

Datum	14 mei 2024
Locatie	Online
Aantal deelnemers	69
Spreekers	Gert-Jan Vanaken, Beno Schraepen, Lana De Clercq, Klaar Hammenecker en Lora-Elly Vannieuwenhuysen (moderator Steven Wellekens)

Termen als ‘neurodiversiteit’ en ‘inclusie’ krijgen meer en meer aandacht, zowel in het wetenschappelijk als maatschappelijk debat. Maar ze geven ook vaak aanleiding tot vele vraagtekens, verdeelde meningen en soms ook verhitte discussies in het zorg- en onderwijslandschap. We hebben als zorgverlener, ondersteuner, begeleider, leerkracht of ouder allemaal het beste voor met onze kinderen. Maar ondanks al die goede bedoelingen staan onze eigen visies, (beperkte) middelen en omkadering nog vaak een goede samenwerking rond en afstemming op de echte behoeften van kinderen met ontwikkelingsproblemen in de weg. Of zo lijkt het toch. Een cruciale vraag in deze digitale, postcoronatijden is of ‘het nieuwe normaal’ (waarover we het zo vaak hebben) eigenlijk wel zo normaal is. Komen we nu merkbaar dichterbij de buurt van een inclusieve samenleving of dreigen onze eigen (menings)verschillen - die steeds groter lijken te worden - ons daarvan te weerhouden.

De lezingen tijdens dit Insigt-symposium gingen in op wat er vandaag nog als (ab)normaal beschouwd kan worden in de behandeling, het onderwijs en de opvoeding van neurodivergente en neurotypische kinderen. De gastsprekers boden gezamenlijke referentiepunten aan die ons als professionals verder kunnen helpen om samen de daad bij het woord te voeren en van inclusie de standaard te maken.

Programma

- Van (ab)normaliteit naar neurodiversiteit: op weg naar emanciperende zorg voor neurodivergente minderheden (Gert-Jan Vanaken en Lora-Elly Vannieuwenhuysen)
- Wat elk kind nodig heeft, en vooral ook die met een diagnose (Klaar Hammenecker)
- Opvoeden van kinderen met complexe ondersteuningsnoden: een verhaal van balans en erkenning (Lana De Clercq)
- De plicht tot inclusie (Beno Schraepen)

Studiedag ‘ADHD: wetenschap en praktijk anno 2024’

Datum	23 mei 2024
Locatie	IVV Sint-Vincentius Vormingscentrum Gent
Aantal deelnemers	177
Sprekers	Marina Danckaerts, Saskia Van der Oord, Dieter Baeyens, Karen Vertessen, Dagmar Van Liefferinge en Finja Marten

Ondanks de veelheid aan onderzoek en publicaties, lijkt het wel alsof ADHD vandaag niet anders gediagnosticeerd en behandeld moet worden dan 30 jaar geleden. Hebben we dan niets bijgeleerd ?

Tijdens deze studiedag struinden we breed door de wetenschappelijke literatuur van de laatste jaren via verschillende lezingen.

Programma

STATE OF THE ART

- Hot topics in de ADHD-wetenschap (Marina Danckaerts)
- Ouder- en leerkrachttraining: laatste wetenschappelijke inzichten (Saskia Van der Oord)
- Medicamenteuze behandeling: wetenschap (Karen Vertessen)

PRAKTIJK

- Navigeren binnen ADHD-diagnostiek: richtlijnen als kompas (Dagmar Van Liefferinge)
- Wat na de adolescentie? Aanbevelingen voor transitiezorg bij ADHD in Vlaanderen (Dieter Baeyens)
- Neurodiversiteit en ADHD in het hulpverleningsproces (Saskia Van der Oord)
- Sweet dreams: aanpak van slaapproblemen bij jongeren met ADHD (Finja Marten)
- Medicatie in de praktijk (Karen Vertessen)

NAH-congres 'Niet-aangeboren hersenletsel in Vlaanderen vandaag'

Datum	10 oktober 2024
Locatie	BMCC Brugge
Aantal deelnemers	362 zorgverleners
Spreekers	Verschillende sprekers

De Hersenletsel Liga en Sig zetten hun schouders onder het tweede NAH-congres in Vlaanderen. Het congres presenteerde de nieuwste wetenschappelijke en praktijkgerichte inzichten over NAH.

Naast enkele plenaire sessies was er keuze uit een ruim aanbod parallelle sessies over NAH-gerelateerde thema's. Sprekers waren universitaire onderzoekers en experts uit het NAH-werkveld, maar ook personen met NAH en mantelzorgers kwamen aan het woord. Hun getuigenissen zorgden voor peper en zout. Verder was er een informatiemarkt, een posterbeurs, veel mogelijkheden tot netwerking en een stille ruimte voor wie zich even wou terugtrekken.

Programma

PLENAIR

- Hersenletsel Liga en Hersenletsel Lijn (Philippe Stas en Annelies Taelman)
- Eerste parameters na een trauma en hoe neurochirurgen en intensieve zorgen helpen (Bart Depreitere)
- Ethische zorg/ethische reflecties (Linus Van Laere)

KEUZEWORKSHOPS

- RINAH: een tool om bewust te blijven van de belangrijkste factoren in de chronische zorg voor personen met NAH (Ben Schouten)
- Revalidatie & werk: hand in hand (Karolien Caerels & Engeliën Lannoo)
- Leven met vermoeidheid na hersenletsel: wat is het en hoe ga je ermee om? (Hella Thielen)
- Existentiële thema's in therapie bij het werken met mensen met NAH en hun familie (An Cornelis & Guy Lorent)
- Vier korte voorstellingen van wetenschappelijke posterbijdragen (genomineerden van de posterbeurs)
- Fotografie doelgericht inzetten voor personen met NAH (Frank Paemeleire)
- Langetermijn gevolgen van een NAH bij kinderen en jongeren (Beni Kerkhofs)

- Trainen van het werkgeheugen bij kinderen en jongeren in de multidisciplinaire setting (Nathalie Ansoms)
- Sociaal administratieve mogelijkheden voor personen met NAH (Luc Colman)
- Aan de slag met breinbreker (Viktoria Verhelst, Kiana Verstraete & Maryke Moens)
- Communicatie bij afasie verbeteren: is er een rol voor logopedisten, andere zorgprofessionals en communicatiepartners? (Maaïke Vandermosten, Maurits Ohler, Mara Barberis & Dorien Vandenborre)
- Toneel spelen en maken met volwassenen met NAH: een verkenning (Griet Carlier) / Muziektherapie en NAH en psychische kwetsbaarheden (Leonardo Mariotti)
- G-sportparticipatie voor personen met NAH (inclusief en exclusief) (Dieter Dellaert)
- Betere zorgcontinuïteit door verbinding van verticale en horizontale zorg: tussen droom en daad (Nele Vandamme & Michèle Pieters)
- Quality of Live en NAH (Remco Mostert)
- Motorische revalidatie na beroerte: onderzoek, prognose en interventie. Maar wat volgt? (Geert Verheyden)
- Brussenwerking bij kinderen en jongeren met NAH (Nathalie Haeckens & Nele Raman)
- Yoga en NAH: een neuropsychologische kijk (Annelies Taelman) Hartcoherentie voor personen met NAH (Heidi Tanghe)
- De neuropsychologische gevolgen van long covid: wat weten we? (Kurt Beeckmans)
- Niet-invasieve neuromodulatie in de klinische neurowetenschappen (Sarah de Witte & Christophe Lafosse)

Tijdens dit NAH-congres werd er veel aandacht geschonken aan het algemeen welzijn en de toegankelijkheid bij de deelnemers. Tijdens het congres konden de rolstoelgebruikers aparte liften gebruiken, was er ook een aparte stille ruimte waar veel gebruik van werd gemaakt. De maaltijd werd geserveerd in persoonlijke zakjes zodat dit ook gemakkelijk te hanteren was. Er stonden ook op iedere verdieping medewerkers om de weg te wijzen en vragen te beantwoorden.

De stem van de persoon met NAH kwam ook zeker aanbod. Voor elke parallelle lezing werd een video getoond met een getuigenis van een persoon met NAH of een mantelzorger. Op die manier werd het leven met NAH in beeld gebracht.

Studiedag ‘Een sleutelrol voor executieve functies bij kinderen en jongeren: effectieve hulpverlening en onderwijs’

Datum	7 november 2024
Locatie	Crowne Plaza Antwerpen
Aantal deelnemers	213
Sprekers	Dieter Baeyens, Mariëtte Huisinga, Jody Huijgens, Jiska Peper, Kris Evers, Dagmar Van Liefferinge en Laura Wante

Executieve functies (EF) vormen een overkoepelend begrip voor een verzameling van cognitieve vermogens die ons in staat stellen om ons gedrag, emoties en gedachten doelgericht aan te sturen in ons dagelijks leven. EF spelen een cruciale rol als voorspeller van sociaal-emotioneel functioneren en schoolprestaties, en dienen als een fundamenteel mechanisme voor de ontwikkeling van verschillende problematieken, zoals ADHD en ASS. Hoewel EF al geruime tijd de aandacht van hulpverleners trekken, heeft de interesse in deze functies recentelijk een grote vlucht genomen, vooral binnen het onderwijs. Maar kunnen EF echt als de sleutel worden beschouwd om problemen bij kinderen en jongeren aan te pakken?

Tijdens deze studiedag werden de meest recente inzichten over EF besproken en werd geprobeerd om antwoorden te vinden op belangrijke vragen zoals:

- Hoe ontwikkelen EF zich? Is biologische rijping de enige factor of kunnen ouders, leerkrachten, leeftijdsgenoten en hulpverleners ook een rol spelen? Hoe kunnen we (zwakke) EF evalueren in verschillende contexten, zoals thuis, op school, tijdens het spelen, en in de hulpverlening?
- Hoe bepalen we welke aanpak nodig is bij EF-gerelateerde problemen?
- Wat is de juiste plaats voor EF-diagnostiek en -interventies in de aanpak van kinderen en jongeren met ADHD, ASS, lichte verstandelijke beperking, hoogbegaafdheid of problemen met emotieregulatie?

Tijdens de middagpauze vond een EF-demomarkt plaats om enkele succesvolle praktijkvoorbeelden te illustreren. De gastsprekers waren afkomstig van de KU Leuven, de VU Amsterdam, de UGent en Odisee.

Programma

Executieve functies (EF's) en hun ontwikkeling (van kleuter tot jongvolwassen)

- Inleiding (Mariette Huizinga)
- Een neurobiologisch perspectief (Jiska Peper)
- Een psychosociaal perspectief (Dieter Baeyens)

Hoe herken je zwakke EF's?

- Inleiding (Mariette Huizinga)
- Horen, zien en meten in de klas, tijdens spel en in de hulpverlening (Jody Huijgens)
- Groeien in EF! (Catherine Malfait)
- Zet je EF-bril op (Lien Ooghe)
- Switch (Ruth Van Uytvanck)
- Ouders, leerkrachten, de jongere en hulpverleners aan de slag met een visie: onderliggende mechanismen voor verandering (Dieter Baeyens)

EF niet op de afspraak

- ASS (Kris Evers)
- ADHD (Dagmar Van Liefferinge)
- Licht verstandelijke beperking en hoofdbegaafdheid (Jody Huijgens)
- Emotieregulatieproblemen (Laura Wante)

Studiedag ‘Autisme en eetproblematiek: van ARFID tot anorexia’

Datum	13 december 2024
Locatie	Online
Aantal deelnemers	86
Sprekers	Frieda Boudesteijn, Wietske Ester, Rita Maris, Laura Moerland, Daphne Huibers, Iris van der Meer en Anouk Schut

Tijdens deze online studiedag kregen deelnemers informatie over eetstoornissen en voedingsstoornissen bij jeugdigen met autisme. Vanuit verschillende disciplines en perspectieven werd dit onderwerp benaderd: van de ervaringsdeskundige ouder, de behandelaar die de jeugdige in de behandelkamer spreekt of groepsbehandeling geeft tot en met de kinder- en jeugdpsychiater. Aan bod kwamen zowel het autistisch denken, de sensorische informatieverwerking als de somatische factoren. Met behulp van het biopsychosociaal model werd gekeken welke factoren meespelen in het ontstaan van deze problematiek en naar de functie ervan.

Programma

- Eetstoornissen en voedingsstoornissen bij jeugdigen met autisme (van 4 tot 23 jaar) (Daphne Huibers)
- ARFID in theorie en praktijk (Rita Maris)
- Autisme en anorexia: overeenkomsten, verschillen en hoe te behandelen (Laura Moerland)
- Het biopsychosociaal model als methode om te kijken naar eetstoornissen bij autisme: een integrale aanpak (Wietske Ester)
- Groepsbehandeling ARFID bij jongvolwassenen: wat zijn de ervaringen tot nu toe? (Iris van der Meer & Anouk Schut)
- Ouderbegeleiding bij autisme en eetproblematiek (Frieda Boudesteijn & Daphne Huibers)

Cijfers vorming professionele zorgverleners

Aantal deelnemers studiedagen & webinars

In 2024 hebben er **38** studiedagen (live en online) plaatsgevonden voor een totaal van **869** deelnemers en **17** webinars voor **619** deelnemers. Er werden **45** studiedagen gepland in 2024, waarvan er **38** effectief hebben plaats gevonden.

Deelnemersaantallen (2020-2024)

	2020	2021	2022	2023	2024
Studiedagen	754	2231	1793	1303	869
Webinars	1552	510	380	745	619
Subtotaal	2306	2741	-	-	-
Studiedagen buiten vakantie	-	-	-	-	-
Totaal	2306	2741	2173	2048	1488

Samenstelling deelnemers studiedagen per sector (2023-2024)

Sector waarin deelnemers werken	2023		2024	
Bijzondere jeugdzorg	6	0.46 %	0	0.00%
Centra voor Ambulante Revalidatie	286	22.01 %	194	22.32%
CLB	20	1.53 %	7	0.81%
COS	11	0.84 %	1	0.12%
Geestelijke Gezondheidszorg	11	0.84 %	8	0.92%
Gehandicaptenzorg kinderen	23	1.76 %	21	2.42%
Gehandicaptenzorg volwassenen	33	2.53 %	15	1.73%
Gezondheidszorg kinderen	3	0.23 %	1	0.12%
Gezondheidszorg volwassenen	9	0.77 %	13	1.50%
Kinderopvang	1	0.08 %	2	0.23%
Onderwijs (buitengewoon)	46	3.53 %	31	3.57%
Onderwijs (gewoon)	13	1.00 %	10	1.15%
Onderwijs (hoger en universitair)	7	0.54 %	6	0.69%
Studenten	4	0.31 %	1	0.12%
Zelfstandige praktijk	312	23.95 %	213	24.51%
Andere	518	39.72 %	346	39.82%

Samenstelling deelnemers webinars per sector (2023-2024)

Sector waarin deelnemers werken	2023		2024	
Bijzondere jeugdzorg	1	0.11 %	1	0.16%
Centra voor Ambulante Revalidatie	127	17.04 %	152	24.56%
CLB	11	1.53 %	5	0.81%
COS	29	3.89 %	2	0.32%
Geestelijke Gezondheidszorg	5	0.57 %	6	0.97%
Gehandicaptenzorg kinderen	3	0.34 %	13	2.10%
Gehandicaptenzorg volwassenen	8	1.15 %	15	2.42%
Gezondheidszorg kinderen	3	0.34 %	2	0.32%
Gezondheidszorg volwassenen	8	1.03 %	10	1.62%
Kinderopvang	0	0.00 %	0	0.00%
Onderwijs (buitengewoon)	11	1.49 %	5	0.81%
Onderwijs (gewoon)	13	1.80 %	5	0.81%
Onderwijs (hoger en universitair)	12	1.60 %	1	0.16%
Studenten	0	0.00 %	1	0.16%
Zelfstandige praktijk	257	34.56 %	136	21.97%
Andere	257	34.59 %	265	42.81%

Aantal deelnemers workshops

In 2024 vonden er in totaal **82** workshops plaats voor een totaal van **1190** deelnemers.

Aantal workshops en totaal aantal deelnemers (2020-2024)

	2020	2021	2022	2023	2024
Aantal workshops (live/online)	39	57	76	77	82
Totaal aantal deelnemers	637	941	1158	1155	1190

Samenstelling deelnemers workshops per sector (2023-2024)

Sector waarin deelnemers werken	2023		2024	
Bijzondere jeugdzorg	1	0.09 %	2	0.17%
Centra voor Ambulante Revalidatie	438	37.92 %	345	28.99%
CLB	8	0.69 %	8	0.67%
COS	0	0.00 %	0	0.00%
Geestelijke Gezondheidszorg	11	0.95 %	13	1.09%
Gehandicaptenzorg kinderen	15	1.30 %	27	2.27%
Gehandicaptenzorg volwassenen	24	2.08 %	20	1.68%
Gezondheidszorg kinderen	7	0.61 %	4	0.34%

Gezondheidszorg volwassenen	7	0.61 %	10	0.84%
Kinderopvang	1	0.09 %	4	0.34%
Onderwijs (buitengewoon)	27	2.34 %	35	2.94%
Onderwijs (gewoon)	2	0.16 %	18	1.51%
Onderwijs (hoger en universitair)	5	0.43 %	2	0.17%
Studenten	0	0.00 %	0	0.00%
Zelfstandige praktijk	266	23.03 %	335	28.15%
Andere	343	29.70 %	367	30.84%

Aantal deelnemers symposia & events

In 2024 zijn er **1** symposium, **1** praktijkcongres, **1** congres en **4** studiedagen georganiseerd voor een totaal van **1141** deelnemers.

Overzicht deelnemers symposia en events (2020-2024)

	2020	2021	2022	2023	2024
Symposia en events	458	421	1258	990	1141

Samenstelling deelnemers symposia en events per sector (2023-2024)

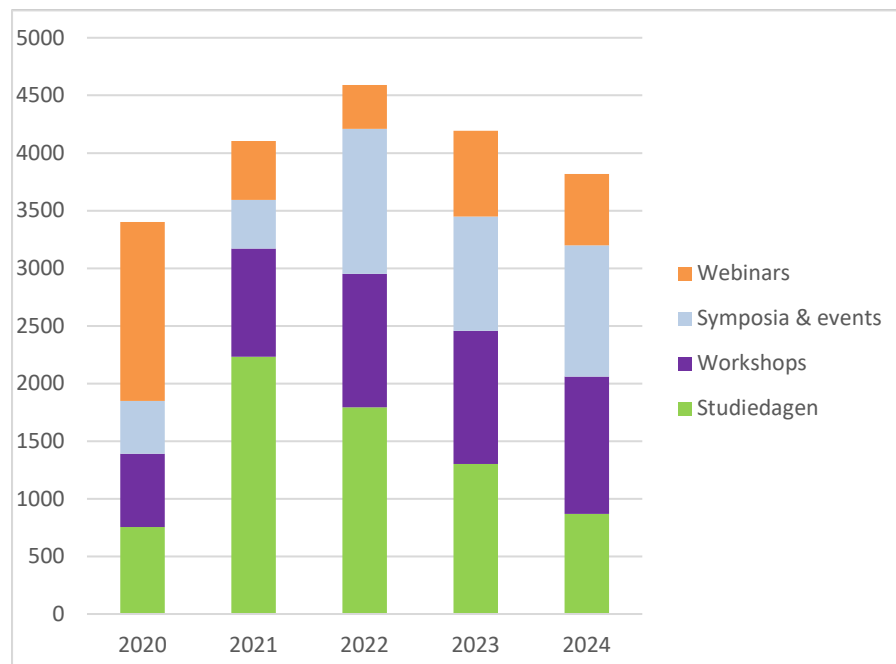
Sector waarin deelnemers werken	2023		2024	
Bijzondere jeugdzorg	1	0.10 %	1	0.09%
Centra voor Ambulante Revalidatie	253	25.56 %	176	15.43%
CLB	21	2.12 %	17	1.49%
COS	16	1.62 %	7	0.61%
Geestelijke Gezondheidszorg	18	1.82 %	46	4.03%
Gehandicaptenzorg kinderen	31	3.13 %	12	1.05%
Gehandicaptenzorg volwassenen	16	1.62 %	99	8.68%
Gezondheidszorg kinderen	24	2.42 %	14	1.23%
Gezondheidszorg volwassenen	7	0.71 %	29	2.54%
Hulpverlening NAH	0	0.00 %	1	0.09%
Onderwijs (buitengewoon)	41	4.14 %	26	2.28%
Onderwijs (gewoon)	19	1.92 %	29	2.54%
Onderwijs (hoger en universitair)	6	0.61 %	14	1.23%
Ouderenzorg	1	0.10 %	0	0.00%
Zelfstandige praktijk	113	11.41 %	142	12.45%
Andere	423	41.41 %	528	46.28%

Globaal overzicht aantal deelnemers

Uit de onderstaande tabel en grafiek valt af te leiden dat het globaal aantal deelnemers aan activiteiten voor professionele hulpverleners in 2024 opnieuw gezakt is. Dit is vooral merkbaar voor de studiedagen.

Globaal overzicht aantal deelnemers (2020-2024)

	2020	2021	2022	2023	2024
Studiedagen	754	2231	1793	1303	869
Webinars	1552	510	380	745	619
Workshops	637	941	1158	1155	1190
Symposia en events	458	421	1258	990	1141
Globaal totaal	3401	4103	4589	4193	3819

Aantal activiteiten per kalenderjaar (2019-2024)

	2020	2021	2022	2023	2024
Aantal studiedagen (online/live)	27	72	55	42	38
Aantal webinars	17	11	12	16	17
Aantal workshops	39	57	76	77	82
Aantal symposia en events	3	3	9	4	7
Totaal aantal activiteiten	86	143	152	139	144
<i>Aantal geannuleerde activiteiten</i>	<i>35</i>	<i>15</i>	<i>35</i>	<i>44</i>	<i>32</i>
<i>Aantal uitgesteld/verplaatst</i>	<i>19</i>	<i>6</i>	<i>2</i>	<i>-</i>	<i>-</i>
<i>Aantal geplande activiteiten</i>	<i>140</i>	<i>164</i>	<i>189</i>	<i>183</i>	<i>176</i>

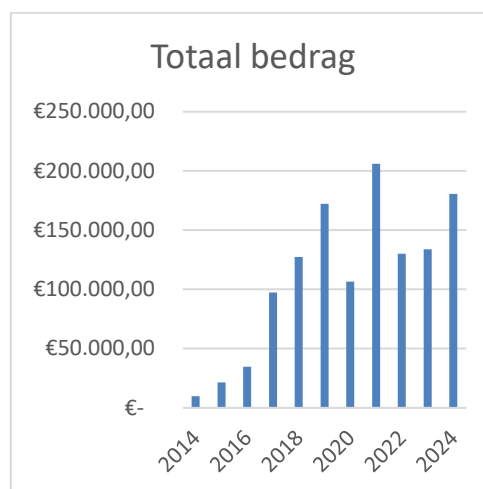
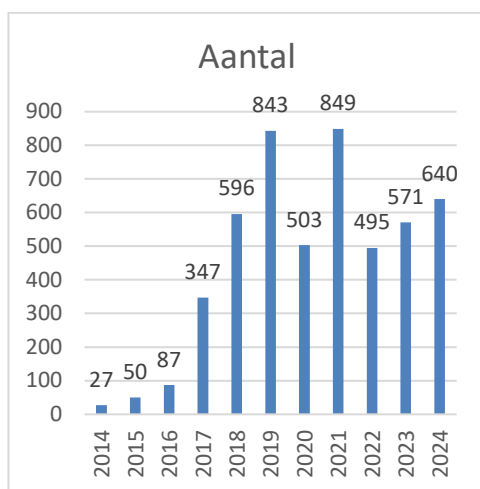
Aantal activiteiten live/online (2024)

	Live	Online
Studiedagen	24 63.16 %	14 36.84 %
Webinars	0 0 %	17 100 %
Workshops	57 69.51 %	25 30.49 %
Symposia en events	5 71.43 %	2 28.57 %
Totaal	86 59.72 %	58 40.28 %

Zie bijlage 1 voor een overzicht van de geannuleerde activiteiten.

KMO-portefeuille en Pro-Q-Kine

Sinds eind 2014 is Sig erkend als opleider voor de KMO-portefeuille. Ondernemers kunnen via de KMO-portefeuille een deel van het inschrijvingsgeld terugvorderen. Vooral zelfstandige therapeuten maken hiervan gebruik.

In 2024 kregen we na een grondige audit opnieuw het KMOP-label toegekend voor de volgende vijf jaar.

Verder zijn sommige vormen van Sig erkend door Pro-Q-Kine, een kwaliteitslabel voor kinesitherapeuten. De opleider betaalt hiervoor per vorming. Voldoende erkende vorming volgen levert een therapeut een kwaliteitslabel op.

In 2024 werden 640 deelnemers geaccrediteerd via Pro-Q-Kine.

Intervisiewerkgroepen

De organisatie van de **intervisiewerkgroepen** verloopt per werkjaar. De intervisiewerkgroepen zijn voornamelijk samengesteld uit medewerkers van de CAR. De algemene coördinatie van de werkgroepen is in handen van Viviane Vermeiren. Per werkgroep is er een inhoudelijke coördinator. De werkgroepen komen maandelijks of om de zes weken bijeen. Per werkjaar is er een programma opgesteld. Naast de vooropgestelde thema's wordt er telkens tijd uitgetrokken voor het uitwisselen van informatie over recent gevolgde vormingen, publicaties, nieuwe tests of behandelingsmethodieken en gevalbesprekingen. Op het einde van het werkjaar verschijnt er een synthese van de werkzaamheden op de website. Er wordt ook bekeken of de werkgroep het volgende werkjaar verder zal bijeenkomen. Bij **supervisie** is er een deskundige die de input van de sessies verzorgt en feedback geeft op wat de leden aangeven.

De volgende intervisiewerkgroepen zijn actief in 2024-2025:

Intervisiewerkgroep	Inhoudelijke coördinator(en)	Deelnemers
Taal bij kinderen	Heidi Swinnen, CAR DAT Martine Van Aken, Reva Ter Linde Bornem	19
Gehoor	Jarle Franceus, Arteveldehogeschool Ann Neirinck, CAR Overleie Kortrijk	16
Hanen Oudercursus	Tine Seghers, De Appelboom	8
Autisme	Liedewij Verhaeghe, CAR Overleie Kortrijk - Lisbeth Devaere, CAR Ter Eecken Oudenaarde	25
Revalidatie na een NAH	Isabeau Muylaert, CAR Oostakker	5
Meertalige kinderen in de CAR	Hilde De Smedt, Regionaal integratiecentrum Foyer Brussel	20
Ontwikkelingsstoornissen tussen 0-3 jaar	Stéphanie De Leenheer, CAR Impels Gent - Tine Van Renterghem, CAR Ter Eecken Oudenaarde	16
Psychomotoriek: bewegen in de grote ruimte	Kirana Noeren, CAR De Poolster Brussel	12
Behandeling van kinderen met ADHD	Lindsay Desmet, CAR Roeselare	14
Preventieadviseurs in de CAR	Goedele Dullaert, CAR Zelzate	12

Sociaal werk in de CAR	Ann Van Yperzeele, CAR Oostakker Stephanie De Wolf, CAR Buggenhout	12
Gehoor en verstandelijke beperking	Katrien Vandekerckhove, Unie-k, Centrum Ons Erf	9
JASPER	Saskia Vervaet, CAR Bolt Drongen Liesbeth Driesschaert, CAR Stappie Oostende	17
PROMPT	Lotte De Cremer, Logopediepraktijk Hilde Oris, CAR Carrewiel Turnhout	15
Intervisiewerkgroep voor directies (groep 1)	Ilse Dries, Carrewiel Turnhout	10
Intervisiewerkgroep voor directies (groep 2)	Veerle Pelckmans, CAR Roeselare	10
Intervisiewerkgroep voor diensthoofden (groep 3)	Veerle Van Overschelde, CAR Spermalie Brugge	9
Intervisiewerkgroep voor diensthoofden (groep 4)	Sofie Luypaert, CAR Impuls Gent	8

Overzicht aantal intervisiewerkgroepen per kalenderjaar (2019-2024)

	2020	2021	2022	2023	2024
Aantal intervisiewerkgroepen	17	20	19	18	18

Aantal deelnemers intervisiewerkgroepen

In 2024-2025 waren er **18** intervisiewerkgroepen voor in totaal **237** deelnemers.

Overzicht deelnemers intervisiewerkgroepen (2020-2024)

Intervisiewerkgroep	2021-2022	2022-2023	2023-2024	2024-2025
Taal bij kinderen	19	20	20	19
Gehoor	17	18	18	16
Leesstoornissen	8	-	-	-
Hanen Oudercursus	7	6	8	8
Autisme	24	26	26	25
NAH Volwassenen	6	5	5	5
Meertalige kinderen	14	15	15	20
Ontwikkelingsstoornissen 0-3 jaar	22	20	16	16
ADHD	13	13	11	14
Psychomotoriek	14	16	13	12

Preventieadviseurs in de CAR	11	11	11	12
Sociaal werk in de CAR	21	19	19	12
Gehoor en verstandelijke beperking	5	6	6	9
ICF	11	13	13	-
Ad hoc MusicaMova	4	-	-	-
ADOS	5	5	-	-
JASPER	16	16	16	17
Prompt	-	-	-	15
Intervisiewerkgroep voor directies groep 1	18	10	10	10
Intervisiewerkgroep voor directies groep 2	-	10	10	10
Intervisiewerkgroep voor diensthoofden groep 3	8	9	9	9
Intervisiewerkgroep voor diensthoofden groep 4	-	10	10	8
Totaal aantal deelnemers	243	250	236	237

Het aantal deelnemers aan de intervisiewerkgroepen bestaat voor ca. 85 procent uit medewerkers verbonden aan de CAR.

Vorming op aanvraag

In 2024 werden er in totaal vier vormingen op aanvraag georganiseerd.

Aantal vormingen op aanvraag (2020-2024):

	2020	2021	2022	2023	2024
Vorming op aanvraag	2	11	7	1	4

Overzicht van vorming op aanvraag in 2024

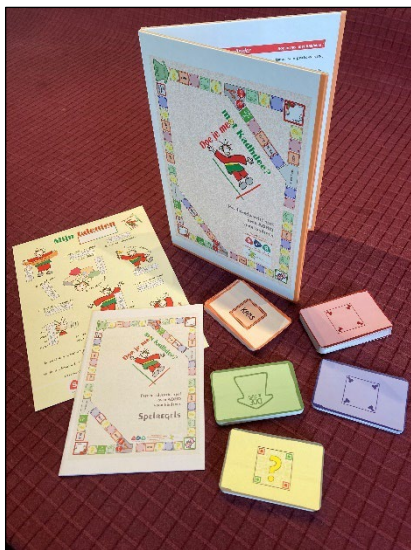
Titel van de vorming op aanvraag	Datum / Locatie
Basisvorming Cognitive Disabilities-reconsidered Model (CDM)	16 januari Geel
Wat is NAH? Wat zijn de gevolgen en hoe kunnen we ermee omgaan?	21 mei Landegem
Train de trainer Boost Camp	22 november Brussel
Train de trainer Boost Camp	29 november Kessel-Lo

2. Publicaties en producties

Doe je mee met Kadhdee?

Psycho-educatief bordspel over ADHD voor kinderen

ISBN 978-90-5873-126-5, spelbord met kaartjes
Sig-intervisiewerkgroep ADHD & Jannes Baert i.s.m. ZitStil

Het bieden van psycho-educatie voor kinderen is een belangrijk onderdeel van de behandeling van ADHD. Zowel kinderen met ADHD als hun broers/zussen en klasgenoten hebben er nood aan. Ook onderwijzend personeel en ouders behoren tot de doelgroep als het om psycho-educatie gaat. De Sig-intervisiewerkgroep ADHD (onder impuls van Jannes Baert) bedacht een spelmethodiek waarin informatie over ADHD aan bod komt, gecombineerd met kleine opdrachtjes, gerichte vragen en ervaringen. Jannes Baert stond achteraf ook in voor speltechniek en vormgeving.

Doe je mee met Kadhdee? is een bordspel voor kinderen met ADHD (vanaf 8 jaar) dat gespeeld wordt onder deskundige begeleiding. Het bestaat uit een stevig spelbord en meer dan 100 kaartjes. Het biedt op een speelse manier psycho-educatieve informatie aan. Door competitieve elementen aan het spel toe te voegen, ontstaan concrete oefenmogelijkheden in het spel.

Het spel is ontwikkeld als een afsluitend moment voor kinderen die al enig kennisaanbod kregen rond ADHD en die al voldoende zelfkennis hebben. Ook kinderen zonder ADHD kunnen deelnemen, bijvoorbeeld broers of zussen of vriendjes die weten dat hun medespeler ADHD heeft. Het is een spel zonder einde: de begeleider bepaalt zelf wanneer het spel stopgezet wordt. Het is ook gemakkelijk om het spel te spreiden over meerdere spelmomenten (bv. therapie sessies of lessen). Je kan dan na elk spelmoment het aantal punten en posities van de deelnemers noteren als startpositie voor de volgende spelbeurt.

Het bordspel verscheen in juni 2024. We voorzagen een digitale voorstelling van het geheel, waarop 84 belangstellenden intekenden. De reacties waren bijzonder lovend en positief. Aan dergelijk materiaal was duidelijk nood.

Het meisje dat niet kan lachen

Psycho-educatie over aangezichtsverlamming

ISBN 978-90-5873-125-8, 24 p.
Wendy De Maeght en Liesbet Desmet

Het is de eerste schooldag. Elena is zenuwachtig en een beetje bang voor de reacties van andere kinderen. Ze ziet er namelijk anders uit. Ze is geboren met een aangezichtsverlamming.

Al snel ontdekt ze samen met haar vriendjes dat het helemaal niet erg is om er een beetje anders uit te zien. Want vanbinnen zijn we eigenlijk allemaal hetzelfde.

Aan de hand van dit (voorlees)boekje leren kinderen meer over een aangezichtsverlamming en de gevolgen ervan. Ze gaan met Elena op stap en ontdekken hoe je met een aangezichtsverlamming kan omgaan.

Een perifere aangezichtsverlamming is een verlamming van (meestal) één zijde van het aangezicht. Dit komt door een uitval van de aangezichts-zenuw (of nervus facialis) aan die zijde. Het meest opvallend zijn de problemen met het bewegen van de verlamde aangezichtshelft (bv. wenkbrauwen optrekken, glimlachen, de ogen sluiten, enz.) maar ook veranderingen in smaak, traan- en speekselproductie zijn rechtstreekse gevolgen.

De verlamming kan aangeboren zijn maar kan ook ontstaan op elke leeftijd (verworven). In een aantal gevallen kan de verlamming ook tweezijdig zijn. Dan zijn zowel in de linker als rechter aangezichtshelft, de bewegingen van voorhoofd, ogen, mond, enz. verstoord. Een aangezichtsverlamming heeft ingrijpende gevolgen op verschillende vlakken (fysisch, functioneel, emotioneel, sociaal, enz.).

Deze publicatie kwam uit in maart 2024 en werd eveneens digitaal voorgesteld voor een beperkte, maar zeer geïnteresseerde groep betrokkenen en logopedisten. Ondertussen is dit boekje ook ingezet in de bekendmaking van het probleem bij de Vereniging voor Mimetherapeuten. Ook in Nederland vindt het de nodige weerklank.

Vragen en antwoorden over meertalig opvoeden

Gesprekstoel voor meertalige ouders, logopedisten en leerkrachten

Online publicatie, 52 p.

Celien Dieleman i.s.m. Sig-intervisie-werkgroep Meertalige kinderen

Deze gesprekstool is een gratis, downloadbare verzameling kaarten met informatie voor meertalige ouders en kinderen, voor logopedisten en voor leerkrachten. Celien Dieleman ontwikkelde het pakket tijdens haar postgraduaat meertaligheid aan de Thomas More hogeschool en vond de Sig-intervisie-werkgroep Meertalige kinderen bereid om het geheel mee te verfijnen. Dit alles resulteert in deze gesprekstool, bestaande uit 52 kaarten, opgebouwd volgens een kleurencode. Elke kaart is opgebouwd met aandacht voor een overzichtelijke lay-out en de nodige illustraties. Op die manier zijn de kaarten voldoende visueel aantrekkelijk en eenvoudiger voor ouders om

als houvast te gebruiken. Er werd ook bewust gekozen voor een helder en eenvoudig taalgebruik, zodat ook ouders en verzorgers met een beperktere kennis van het Nederlands de kaarten kunnen hanteren. Het is niet de bedoeling dat ouders de hele bundel meekrijgen, maar dat de logopedist of leerkracht de kaarten selecteert die op het gezin van toepassing zijn. Op die manier wordt er aandacht gegeven aan de individuele situatie en de verschillen tussen gezinnen.

Aangepaste agenda voor personen met NAH

Gratis te downloaden

PDF op www.sig-net.be

Karen Bruggeman en Lien Van Kerkhove (CAR Oostakker)

Een aangepaste agenda voor personen met NAH kan heel bruikbaar zijn bij specifieke cliënten. De agenda bevat ruimte voor persoonlijke gegevens, een gebruiksaanwijzing en een aantal tips: bv. alles op een vaste plaats verzamelen, structureren en ordenen, routine inbouwen, het markeren van bepaalde gegevens om het geheugen te stimuleren en makkelijker iets terug te vinden. Voordelen van agendagebruik: (1) de persoon met NAH is minder afhankelijk van anderen (dus zelfstandiger), (2) de agenda compenseert, traint en ondersteunt het geheugen, (3) afspraken en taken worden beter nageleefd, (4) een vaste dagindeling zorgt voor voorspelbaarheid. We startten in 2018 en ondertussen zijn er vele vaste abonnees, ook voor 2025.

Overzicht van de overige publicaties en producties in voorraad

- ACT voor kinderen: 3, 2, 1 Spring, veerkrachtig omgaan met moeilijke keuzes en tegenslagen (Wendy Troost)
- ADHD: help je mee? - Een lees-, leer- en doe-boek voor ouders en leerkrachten (Ilse Dewitte en Marc Willems)
- Altijd onderweg - Verder met een hersenletsel (Mieke Claes en Dirk Liessens)
- ANOMIX - Werkboek woordvindingsproblemen (Frank Paemeleire e.a.)
- BAB - Onderzoeksbatterij voor stotteren (Gene Brutten en Martine Vanryckeghem)
- Doe wat je leest - Begrijpen en uitvoeren van geschreven opdrachten voor kinderen met autisme (Hilde Cornelis en Ilse Van Beversluys)
- Doe wat je leest PLUS (voor kinderen/jongeren 10-14 jaar) (Hilde Cornelis en Ilse Van Beversluys)
- DYSAMIX I - Werkboek dysartrie bij volwassenen (Frank Paemeleire e.a.)
- DYSAMIX II - Werkboek dysartrie bij volwassenen (Frank Paemeleire e.a.)
- FOCUMIX - Werkboek aandachtsproblemen bij volwassenen (Frank Paemeleire e.a.)
- FRONTOMIX - Werkboek executieve stoornissen bij volwassenen (Frank Paemeleire e.a.)
- Frans in un deux trois - Pakket klank-tekenkoppeling - Oefenprogramma voor kinderen en jongeren met dyslexie (Sandy Wynants)
- Gelezen en begrepen (Hilde Cornelis en Ilse Van Beversluys)
- GLOBAMIX I - Dynamisch assessment bij personen met ernstige afasie (Frank Paemeleire e.a.)
- Het DCD-doeboek (Eline Eeckhoutte)
- Het Groene Boekje (Sherborne Vereniging)
- Het ImPACT-programma - Handleiding voor ouders & Handleiding voor hulpverleners - Trainen van sociaalcommunicatieve vaardigheden bij kinderen met een autismespectrumstoornis (Sara Van der Paelt e.a.)
- Het verhaal van Odi - Omgaan met dysfasie (Begga Van De Walle e.a.)
- Ik, ik wil het zelf kunnen - Zelfredzaamheid bij kinderen stimuleren (Nathalie Vanassche en Selket Willems)
- Kiekeboe - Tips en adviezen voor ouders van dove en slechthorende kinderen (Veerle Devriendt)
- KiddyCAT - Communication Attitude Test voor stotterende kleuters (Martine Vanryckeghem en Gene Brutten)
- Kleuters veilig oversteken - Kleutervolgsysteem
- KTK-NL - Körperkoordinationstest für Kinder (Matthieu Lenoir e.a.)

- KOP OP - Psycho-educatie bij sociaal-emotionele problemen na NAH (Wouter Lambrecht en Camille De Schaepmeester)
- Lees je honger - Eten en drinken als basis voor functioneel en voorbereidend lezen (Sofie Uyttersprot)
- Mama krijgt een hersenbloeding - Kinderboek over hersenbloeding, met uitleg voor ouders (Sarah Wulteput)
- Miko gaat vooruit - Over een rendier met DCD (Ciel Brackenier e.a.)
- MusicaMova - Psychomotorische training met slagwerkinstrumenten (Jan Cherlet en Griet Dewitte)
- Opnieuw vogels horen - Getuigenis over Coch-gen (Els Duchesne)
- Over (het) leven - Sociale leer verhalen voor kinderen met autisme (Hilde Cornelis en Hilde Van Beversluys)
- SCQ: Vragenlijst Sociale Communicatie (Petra Warreyn e.a.)
- SOS-2-VL - Systematische Opsporing Schrijfproblemen (Hilde Van Waelvelde e.a.)
- SpraakKlankOnderzoek SKO - Onderzoeksinstrument (Joris Vanopstal & Jean-Pierre Martens)
- Struisvogel & Leeuw voelen zich niet altijd blij (en dat is oké) - Prentenboek over ACT voor kinderen (Wendy Troost)
- Taalmaatjes - Ouderbegeleiding bij kleuters met taal- en spraakproblemen (Ingrid Herreman en Wanda Heylen)
- Tingeling - Help je baby beter horen (Werkgroep Gehoor)
- Veranderd leven, veranderd netwerk, veranderde krachten (Greet Demesmaeker)
- Villa Babelmond - Psycho-educatie bij kinderen met problemen in de spraak, taal of vloeiendheid (Ingrid Herreman e.a.)
- Zie wat ik zie, doe wat ik doe - Stimuleren van imitatie en gedeelde aandacht bij jonge kinderen (Petra Warreyn e.a.)

Verkoop publicaties en producties

In de loop van 2024 gingen bijna 3000 Sig-publicaties over de toonbank, een status quo in vergelijking met vorig jaar. Het boek 'ADHD: doe je mee?' werd 589 keer verkocht. Ook het bordspel 'Doe je mee met Kadhdee?', 'ImPACT: handleiding voor ouders', 'ImPACT: handleiding voor hulpverleners' en het 'Groene boekje' over Sherborne vonden weer vlot de weg naar geïnteresseerde gebruikers. Verder blijft de verkoop van de pakketten uit de Mix-reeks het goed doen.

Overzicht aantal verkochte Sig-publicaties en producties

	2020	2021	2022	2023	2024
Totaal aantal verkocht	2578	3485	3178	2798	2860

3. Tijdschrift Signaal Digitaal

De opvolger van het papieren tijdschrift Signaal is een online variant en luistert naar de naam Signaal Digitaal. Het doel blijft relevante en significante kennis en informatie ter beschikking stellen van de professionele zorgverlener. Online artikels vormen de basis van Signaal Digitaal, maar ze worden ondersteund door digitale kanalen (o.a. webinar en online discussieforum).

In plaats van artikels op papier te bundelen in een nummer, stelt Signaal Digitaal ze voortaan stuk voor stuk online voor. Informatie op maat dus, met een online kantje, zodat hulpverleners ook op deze manier blijven in hun vakgebied.

Een deelnemer getuigt: "Heel boeiend! Het is zeer aangenaam om naast het artikel ook de stem van de auteur te horen en daar extra uitleg en verdieping bij te krijgen. Daarnaast is er ook tijd voorzien om vragen te stellen en samen op zoek te gaan naar concrete tips en antwoorden. Voor mij was het alvast geslaagd."

Hoe werkt Signaal Digitaal? Artikels vormen de basis voor een interactief online gebeuren. De auteur stelt de inhoud van het artikel kort voor in een webinar. Onmiddellijk daarna is interactie (vraagstelling, discussie, netwerking) mogelijk over het voorgestelde thema. En waar blijft het artikel? Wie inschrijft voor een Signaal Digitaal Webinar krijgt de tekst bij aanvang in handen.

Nadat de auteur het artikel voorgesteld heeft, ben je vast helemaal klaar om de tekst tot in detail te lezen. Resultaat? Geen stapels ongelezen artikels of tijdschriften meer, waar je je ooit eens door moet worstelen. Want je bent als het ware al opgewarmd!

Kan je niet aanwezig zijn op het Signaal Digitaal Webinar? Geen nood, we nemen het op (weliswaar excl. de vraagstelling) en stellen het daarna, samen met het artikel in PDF, als publicatie ter beschikking in de Sig-webshop.

Niet alle artikels zullen zich in de toekomst tot webinars lenen. Het ligt in onze intentie om later ook losse artikels aan te bieden.

Signaal Digitaal 2024-1

Verschenen op 18 maart 2024, webinar in interactie met 92 deelnemers

Vanaken, G.-J. (2024). Neurodiversiteit: een nieuwe blik op autisme en autismehulpverlening. (18 p.)

Signaal Digitaal 2024-2

Verschenen op 28 mei 2024, webinar in interactie met 106 deelnemers

Baeyens, D. (2024). De ontwikkeling van executieve functies in het basisonderwijs: een bijzondere rol voor de leerkracht. (18 p.)

Signaal Digitaal 2024-3

Verschenen op 28 mei 2024, webinar in interactie met 106 deelnemers

Pollé, S., Huizinga, M., Sankalaité, S., Weeda, W., & Baeyens, D. (2024). Psychometrische eigenschappen van de Behavior Rating Inventory of Executive Function-2 (BRIEF-2) in Vlaanderen. (23 p.)

Signaal Digitaal 2024-4

Verschenen op 26 november 2024, webinar in interactie met 58 deelnemers

Baten, E., & Desoete, A. (2024). Begrijpen van wiskundige leerervaringen en -prestaties vanuit een Opportunity-Propensity-perspectief bij kinderen met en zonder rekenstoornis. (14 p.)

Adverteren via Signaal Digitaal kan per artikel. In 2024 konden we rekenen op 5 advertenties.

In totaal kwamen 256 lezers/deelnemers af op het nieuwe Signaal Digitaal-concept. Verder werden er 7 artikels nabesteld via de webshop van Sig.

4. Wetenschappelijk onderzoek

In 2024 bood Sig ondersteuning aan verschillende onderzoeksprojecten, waaronder een aantal met deelonderzoeken. Thema's van onderzoek variëren van leerstoornissen, autisme en ADHD tot DCD, maar omvatten ook het ontwikkelen van onderzoeksmateriaal (o.a. spraakklankonderzoek). De projecten kaderen in een samenwerking met verschillende universiteiten en hogescholen: UGent, KU Leuven, UZ Gent, University of Central Florida, Arteveldehogeschool, HoGent, Thomas More, Vives en Howest.

De meeste onderzoeksprojecten in 2024 bleven verderlopen. Er kwam opnieuw één nieuw project bij. Het Wetenschappelijk Netwerk en het Wetenschappelijk Platform werden regelmatig per e-mail bevraagd over inhoudelijke aspecten van de Sig-werking (bv. vorming voor zorgverleners).

Vanaf 2021 is de werking van het Wetenschappelijk Platform en de werkzaamheden van de redactie van Signaal Digitaal onder één nieuw overleg voorzien, met als doel wetenschap en praktijk nog meer op elkaar af te stemmen. Er waren in 2024 drie overlegmomenten (2 online en 1 live).

Om praktijkgericht wetenschappelijk onderzoek te stimuleren en om permanent kwalitatieve vorming op te zetten werken het Wetenschappelijk Platform en de Adviesraad Vorming en opleiding ook samen.

Op de volgende bladzijden wordt per onderzoeksproject de stand van zaken weergegeven.

Alle onderzoeksprojecten kaderen in de samenwerkings-overeenkomst van de wetenschappelijke werking van Sig met de Federatie van Centra voor Ambulante Revalidatie vzw.

Onderzoeksprojecten

De ontwikkeling van jonge kinderen met (een verhoogde kans op) autisme (o.l.v. Petra Warreyn, Sofie Boterberg, Ellen Demurie, Sara Van der Paelt & Herbert Roeyers, UGent)

Dit project bestaat uit verschillende deelstudies:

BELAS: de taalontwikkeling van kleuters met autisme. In 2023 startte een nieuwe, grootschalige, nationale studie naar voorspellers van de taalontwikkeling bij kinderen met autisme: BeLAS (BElgian Language in Autism Study). Binnen deze studie, een samenwerking tussen de UGent, de KU Leuven en de ULB, onderzoeken we of er naast 'interactieve' voorspellers van taal (zoals imitatie en gedeelde aandacht) ook 'niet-interactieve' voorspellers zijn (zoals statistisch leren). We hebben hierbij bijzondere aandacht voor de unieke taalontwikkeling die kinderen met autisme soms vertonen (zoals een taal spreken die ze thuis niet horen, maar bv. wel in een televisieprogramma). Met een LabMobiel (een bestelwagen omgebouwd tot onderzoeksruimte) testen we kinderen bij hen thuis of op een plaats in de buurt. Op die manier hoopten we de drempel tot deelname te verlagen. In 2024 hebben we de rekrutering afgerond voor deze studie. In totaal nemen 210 kinderen met autisme van 2 tot en met 5 jaar deel, verspreid over het hele land. Deze kinderen zullen gedurende 2 jaar opgevolgd worden. We merken dat de belasting voor gezinnen minder zwaar is doordat we aan huis gaan en lijken een meer diverse steekproef te hebben in BeLAS in vergelijking met voorgaand onderzoek.

Interventie. De voorbije jaren liep een onderzoek naar de haalbaarheid en werkzaamheid van het ouderprogramma ImpACT in de Vlaamse thuisbegeleidingsdiensten voor autisme. Uit de voorlopige resultaten bleek dat kinderen die ImpACT kregen gemiddeld wat meer vooruitgang maakten op het vlak van sociaalcommunicatieve vaardigheden dan de kinderen waarbij de gewone thuisbegeleiding werd toegepast. Er waren echter ook grote individuele verschillen, waarbij een deel van de kinderen in beide groepen veel vooruitgang boekte, terwijl dit bij andere kinderen niet of veel minder het geval was. De resultaten worden verder verwerkt. In 2025 zetten we ook het pilootproject verder bij jonge kinderen zonder diagnose, maar met een verhoogde kans op autisme (omdat ze een oudere broer of zus met de diagnose hebben of omdat ze extreem vroeggeboren zijn). In dit project wordt aan ouders van deze kinderen een kortere, gewijzigde versie van het ouderprogramma aangeboden.

Opvolging van baby's met een verhoogde kans op autisme. De afgelopen jaren liepen twee grote studies die baby's met een verhoogde kans op autisme opvolgden op de leeftijd van 5, 10, 14, 24 en 36 maanden (Babystudie UGent en

TIARA UGent - KU Leuven). In beide studies werd een uitgebreid protocol afgenomen, dat onder andere peilt naar taal, motoriek, gedrag, cognitie, sociale informatieverwerking, neurofysiologie, neurometabole en genetische factoren. Op basis van de verzamelde gegevens werden al een aantal artikels gepubliceerd, verdere artikels zijn in voorbereiding. Gezien de grote hoeveelheid aan verzamelde data verwachten we deze verwerking de komende jaren voort te zetten.

Hersenontwikkeling en gedrag bij kleuters met autisme. In 2019 startte de PIP-studie op. PIP staat voor 'the Pre-School Brain Imaging and Behaviour Project', en heeft als doel om biomarkers of andere factoren te identificeren die mogelijk kunnen voorspellen hoe kleuters met verschillende ontwikkelingsstoornissen zich de komende jaren zullen ontwikkelen, of ze bijkomende problemen zullen ontwikkelen, en welke kinderen eventueel baat kunnen hebben bij bepaalde interventies. De PIP-studie wordt gefinancierd vanuit de Aims-2-Trials en CANDY projecten. Binnen de PIP-studie worden kinderen over een periode van 3 jaar opgevolgd waarbij er o.a. een MRI scan wordt gedaan. In 2024 is de dataverzameling afgerond. Momenteel zijn de teams in verschillende deelnemende Europese landen bezig met het verwerken van de gegevens.

DANS. In het najaar 2022 startte de DANS-studie op, een samenwerking tussen UGent en HoGent. Deze studie heeft als doel om verschillende stereotiepe en repetitieve gedragingen zoals op de tenen lopen, rond de eigen as draaien en hand- en vingerbewegingen automatisch te detecteren door middel van een slimme sok en slim horloge. In de eerste fase van het DANS-onderzoek hebben we een prototype van een slimme sok ontwikkeld die automatisch motorische bewegingen, zoals tenenlopen en rond de eigen as draaien, kan detecteren. Deze sok werd enthousiast ontvangen door zowel kinderen als hun ouders. In het voorjaar van 2025 breiden we ons onderzoek uit! We willen extra gegevens verzamelen om de slimme sok verder te verbeteren en zoeken hiervoor deelnemertjes. Repetitieve motorische gedragingen, zoals tenen lopen en draaien rond de eigen as, behoren tot de vroegste kenmerken van autisme. Door deze gedragingen nauwkeurig te detecteren, kan een snellere diagnose en ondersteuning mogelijk worden gemaakt. De resultaten van dit onderzoek kunnen dus een belangrijke bijdrage leveren aan de vroegdetectie van autisme.

Onderzoek naar de levenskwaliteit en welzijn van familieleden van mensen met autisme (Nicky Rogge, KU Leuven)

Academische studies tonen dat ouders van een kind (kinderen) met autisme een lagere levenskwaliteit en welzijn ervaren dan ouders van een kind (kinderen) zonder autisme. Tot op heden zijn er in Vlaanderen nauwelijks studies gebeurd rond dit thema. Bijgevolg zijn er voor Vlaanderen dan ook geen cijfers

voorhanden die beleidsmakers en belanghebbenden toelaten om een accuraat beeld te vormen hierover. In een lopend onderzoeksproject aan de KU Leuven naar de levenskwaliteit en het welzijn bij ouders van een kind (of kinderen) met autisme (leeftijd tot en met 18 jaar) hebben wij een vragenlijst opgesteld. In deze vragenlijst peilen we onder andere naar het functioneren en het gedrag van het kind (de kinderen) met autisme, de ervaringen en gevoelens van ouders met betrekking tot het autisme van hun kind(eren) en de aard van ondersteuning die ouders krijgen bij de opvoeding en/of opvang van hun kind(eren) met autisme. De dataverzameling via de grootschalige survey (kwantitatieve data) werd afgerond in december 2022 (ongeveer 1700 respondenten). Daarnaast werden ook data verzameld bij ouders van kinderen zonder autisme. Er zijn al een aantal preliminaire analyses gebeurd door masterproefstudenten. Echter de bedoeling was om in 2024 de kwantitatieve data te analyseren aan de hand van state-of-the-art statistische analysetechnieken. In een follow-up werden in de periode november 2022-april 2023 ook een 120-tal diepte-interviews georganiseerd met ouders van kinderen met autisme om kwalitatieve data te bekomen (interviews van ongeveer 45 min.) die toelaten om dieper in te gaan op een aantal topics die aan bod kwamen in de survey (levenstevredenheid van de ouders, hulp en ondersteuning, ouderlijke stress, enz.). De interviews werden in de loop van 2023-2024 door de betrokken masterproefstudenten getranscribeerd. Op dit moment zijn er verschillende studenten aan het werken aan het analyseren van (telkens een deel van) deze kwalitatieve data. Op basis van de uitkomsten van deze preliminaire analyses zullen we een definitieve analyse uitvoeren op alle kwalitatieve data. In een laatste onderzoeksfase zullen de kwantitatieve (survey data) en kwalitatieve (interview data) data gecombineerd en geanalyseerd worden via een mixed method analyse.

Onderzoek naar fysieke activiteit en fitheid bij jongeren met autisme

(o.l.v. Anke Arkesteyn, Tine Van Damme e.a., KU Leuven)

De Onderzoeksgroep voor Aangepaste Bewegingsactiviteiten en Psychomotorische Revalidatie (KU Leuven) doet onderzoek naar de fysieke activiteit en cardiorespiratoire fitheid bij jongeren (12-18 jaar) met autisme. De 3 doelen van dit onderzoeksproject zijn: (1) Het valideren van meetinstrumenten om fysieke activiteit en cardiorespiratoire fitheid bij jongeren met autisme adequaat te kunnen meten. (2) Onderzoeken welke factoren al dan niet een rol spelen bij de mate van fysieke activiteit bij jongeren met autisme. Dit met het oog op het vlotter kunnen identificeren van jongeren met autisme die een risico lopen om een inactieve levensstijl te ontwikkelen. (3) Onderzoeken welke belemmerende en helpende factoren jongeren met autisme zelf aangeven/ervaren in kader van hun deelname aan fysieke activiteit (zowel binnen niet georganiseerde fysieke activiteit,

participatie in de sportclub, als tijdens de turnles op school). Analyse en verwerking van de data zijn afgesloten ondertussen. De resultaten zijn voorgesteld in een doctoraatscriptie eind 2024. We berichten hier graag verder over.

Het profiel van kinderen met een leerstoornis

(Petra Warreyn en Lien Peters, UGent en aOP typisch en atypisch leren, UGent)

Dit project bestaat uit een aantal deelstudies, die gekaderd kunnen worden binnen het Opportunity Propensity-Model (OP-model). Dit model bundelt voorspellers van typisch en atypisch leren, en stelt dat leren afhangt van distale factoren ('vaste' kenmerken zoals geslacht, vroeggeboorte of SES), opportuniteiten (kansen om te leren, onder meer binnen de thuis- en schoolomgeving) en propensity-factoren (kindkenmerken, zoals executieve functies en intelligentie).

TULIP: Towards Understanding Learning in Preterms. In 2022 startte een nieuwe studie naar voorspellers van leren (en leermoeilijkheden) bij vroeggeboren kinderen. De dataverzameling van voorspellers op de leeftijd van 5 jaar is in 2024 afgelopen. Het in kaart brengen van reken-, lees- en spellingvaardigheden van diezelfde kinderen op de leeftijd van 7 jaar ronden we de zomer van 2025 af. De analyse van de onderzoeksresultaten zijn momenteel volop bezig, we verwachten de eerste publicaties dit jaar.

ALPAKA: de thuis-leeromgeving bij kinderen met autisme. De leerervaringen die kinderen opdoen in de thuisomgeving (zoals samen boekjes lezen of helpen bij het koken) spelen een grote rol bij het ontwikkelen van pre-academische vaardigheden (zoals letterkennis en het begrip van hoeveelheden). Hoewel kinderen met autisme een zeer variabel beeld tonen op vlak van lezen, rekenen en spellen in de lagere school (waarbij sommige kinderen leerproblemen of een leerstoornis hebben, en anderen het niveau van hun klasgenootjes ver overstijgen), weten we zeer weinig over de leeromgeving thuis, en hoe die de schoolse vaardigheden kan voorspellen. Daarom startten we in 2024 een nieuwe studie die op verschillende manieren nagaat welke leerervaringen kleuters met autisme hebben in hun thuisomgeving, of die verschillend zijn van kleuters zonder autisme, en in welke mate ouders hierbij rekening houden met specifieke (autisme)kenmerken van hun kinderen. Dit kan ons helpen om eventueel vroege leerproblemen te detecteren, en om ouders tips te geven over hoe ze hun kind met autisme het beste kunnen stimuleren thuis, rekening houdend met de motivatie en voorkeuren van het kind zelf. We weten zeer weinig over de leeromgeving thuis, en hoe die de schoolse vaardigheden kan voorspellen. Om dit te onderzoeken, startte in 2024 het ALPAKA-project. Als een eerste stap werd een online vragenlijst over de thuisleeromgeving afgenomen bij ouders met een kleuter met of zonder autisme (met vragen zoals "Hoe vaak lees je samen een

boekje?" en "Hoe vaak praat samen je over hoeveelheden?"). Eerste resultaten wijzen er op dat ouders van kleuters met autisme over het algemeen aangaven deze activiteiten gemiddeld minder vaak te ondernemen en minder verschillende soorten activiteiten aan te bieden dan ouders van kleuters zonder autisme. Er was veel variatie binnen de groep van kinderen met autisme, die we verder zullen exploreren. Een mogelijke beïnvloedende factor hierbij is interesse van het kind. Deze resultaten worden verder verwerkt en gepubliceerd in 2025. Gezien een vragenlijst de kwaliteit van leerinteracties in de thuisomgeving niet volledig kan vatten, gaan we hier verder mee aan de slag. We plannen daarom een interviewstudie, een systematisch literatuuroverzicht, en in het najaar van 2025-voorjaar 2026 een observationele studie.

Cognitieve voorspellers van (atypisch) rekenen en lezen. In het najaar van 2024 startte een nieuw project, dat zal focussen op de gemeenschappelijke voorspellers van rekenen en lezen/spellen, of van dyslexie en dyscalculie. Deze twee leerstoornissen worden meestal apart onderzocht, maar de comorbiditeit is groot. Ongeveer de helft van de kinderen met dyscalculie heeft ook moeilijkheden op het vlak van spellen en/of lezen, en hetzelfde kan gezegd worden voor kinderen met dyslexie en rekenen. Door slechts op één domein te focussen worden de problemen binnen anderen domeinen vaak pas laat herkend. Binnen dit project gaan we dus op zoek naar kenmerken of problemen in de kleutertijd die problemen met zowel rekenen als lezen/spellen voorspellen. In eerste instantie voeren we hierrond een systematisch literatuuronderzoek uit.

Naar een beter begrip van heterogeniteit van rekenproblemen bij kleuters (Sara Peeters, Bert De Smedt (KU Leuven) en Lorraine Graham (University of Melbourne))

Uit onderzoek blijkt dat sommige kleuters al problemen ondervinden bij het leren van (voorbereidende) rekenvaardigheden. In dit onderzoek willen we, via een persoonsgerichte benadering, de heterogeniteit in deze rekenproblemen onderzoeken en nagaan welke cognitieve factoren (bv. taal en werkgeheugen) en omgevingsfactoren (bv. SES) hiermee verband houden. Om dit te bestuderen volgen we kinderen op van de 3e kleuterklas tot en met het 2e leerjaar die een verhoogd risico hebben om rekenproblemen te ontwikkelen. In het voorjaar van 2023 en 2024 hebben we een 150-tal kleuters met een risico op rekenproblemen gerekruteerd. Toen de kinderen in de 3e kleuterklas zaten, hebben we hun voorbereidende reken- en leesvaardigheden en cognitieve vaardigheden getest. Op dit moment verzamelen we gegevens van hun schoolse prestaties in het eerste en tweede leerjaar. De eerste resultaten van het onderzoek worden in de loop van 2025 verwacht.

Ontwikkeling van een spraakklankonderzoek voor Vlaanderen (SKO)

(o.l.v. Joris Vanopstal & de werkgroep SKO, bestaande uit medewerkers van Arteveldehogeschool, HoGent, Thomas More, Vives, KU Leuven & UGent)

De werkgroep SKO werd in 2011 opgericht met de opdracht een nieuw spraakklankonderzoek (SKO) te ontwikkelen. Vertegenwoordigers van alle opleidingen logopedie zijn betrokken bij dit project. In 2018 werd het normeringsonderzoek van SKO-basis afgerond, waarbij 744 Vlaamse kinderen deelnamen. De test wordt computerondersteund afgenomen en biedt geautomatiseerde fonologische en fonetische resultatenverwerking. Het SKO is geïntegreerd in het e-health platform ASISTO, ontwikkeld in samenwerking met UGent, vertegenwoordigd door prof. dr. ir. em. Jean-Pierre Martens. In 2020 werd het basisonderzoek gelanceerd, gevolgd door twee bijkomende modules in 2021: SKO-inco, voor variabiliteit en inconsistentie, en SKO-ddk, een verbale diadochokinesetaak. Beide modules bieden verdieping in de diagnose. In 2022 kreeg ASISTO een belangrijke update en werd de module SKO-inco uitgebreid. In 2023 werd de sneltestmodule gepubliceerd, waarmee snel en genormeerd kan worden bepaald of het volledige onderzoek zinvol is. In 2024 werd een verdiepende module voorbereid waarmee een baseline kan vastgesteld worden voor de productie van /s, /r/ en het voorkomen van interdentaliteit. Publicatie wordt verwacht in het begin van 2025. Het SKO basisonderzoek is vanaf 2022 opgenomen in de Limitatieve lijst taaltests en is erkend door het Riziv voor het meetdoel PFP (Procent Fonologische Processen), waardoor het toegang kan verschaffen tot tenlasteneming. Meer informatie is beschikbaar op www.SKOTest.be. In het kader van de testontwikkeling is de terminologie van spraakklankstoornissen bij kinderen kritisch beoordeeld.

SIESTA: Sleep IntervEntion as Symptom Treatment for ADHD

(o.l.v. Saskia van der Oord e.a., KU Leuven)

Tot wel 72% van de jongeren met ADHD ervaart slaapproblemen. Door die slaapproblemen verergeren vaak ook de ADHD-symptomen en gerelateerde problemen: aandachtsproblemen verergeren, het wordt moeilijker om emoties te reguleren en ook het plannen en organiseren van school- en huiswerk wordt vaak moeilijker. Om de vicieuze cirkel te doorbreken hebben wij specifiek voor jongeren met ADHD een Cognitief Gedragstherapeutische slaapprogramma ontwikkeld: de SIESTA training. SIESTA staat voor Sleep IntervEntion as Symptom Treatment for ADHD. De training is gericht op het aanbrengen van kennis over slapen en ADHD, op uitleg over gezond slaappgedrag, op het analyseren van het meest prominente slaapprobleem van de jongere en, gebaseerd op deze analyse, op het verbeteren van de slaaphygiëne. Momenteel onderzoeken we de effectiviteit van SIESTA in een gerandomiseerde gecontroleerde trial (RCT) waarin we telkens een groep

jongeren met ADHD die de training onmiddellijk volgen, vergelijken met een groep die doorgaat met hun gebruikelijke behandeling (treatment as usual). Als lid van de SIESTA-stuurgroep ondersteunt Sig het project al van bij de start, door mee na te denken hoe we de studie konden optimaliseren, bij werving doorheen de verschillende waves en tot slot bij verspreiding binnen de (geestelijke) gezondheidszorg in Vlaanderen.

Hernormering van de BAB (Behavior Assessment Battery) voor Vlaanderen en Nederland

(Martine Vanryckeghem, University of Central Florida, Orlando, USA)

De Behavior Assessment Battery (BAB) voor kinderen en volwassenen is in 2001-2002 genormeerd voor een Nederlandstalige populatie en in 2003 gepubliceerd door Sig. Sindsdien staat de BAB op de limitatieve lijst van tests van het Riziv. Ondertussen is een herwerkte BAB-versie tot stand gebracht; een hernormering dringt zich dus op. Gezien de aangetoonde bruikbaarheid van en interesse voor de BAB in Vlaanderen en Nederland wordt in dit onderzoeksproject de hernormering gerealiseerd van de vernieuwde BAB. De hernormering voor de BAB voor volwassenen is afgerond in 2021. Publicatie is online voorzien bij de start van 2025. De studie van hernormering voor kinderen wordt afgerond in juli 2025.

Logopedische behandeling bij kinderen met schisis o.l.v. Cassandra Alighieri e.a. (UGent)

Aan de UGent startte in 2024 een TBM-onderzoeksproject rond de logopedische behandeling van schisis. Binnen dit onderzoek gaan we na of hoogintensieve therapie een beter resultaat oplevert in vergelijking met laagintensieve therapie op vlak van spraak, levenskwaliteit, motivatie en kosten bij kinderen met schisis. In de loop van 2025 wordt een groep logopedisten samengesteld onder de naam Team SMILE, die aan de slag gaan met kinderen met schisis. Sig maakt deel uit van de begeleidingscommissie van dit onderzoek in het kader van maatschappelijke dienstverlening.

Selectie van wetenschappelijk bijdragen naar aanleiding van deze onderzoeksprojecten

Arkesteyn, A., Cornelissen, V., Steyaert, J., Vancampfort, D., Van Damme, T. (2024). The concurrent validity of the physical activity vital sign and online physical activity logbook in adolescents with autism. *Mental Health And Physical Activity*, 27, 100632. doi: [10.1016/j.mhpa.2024.100632](https://doi.org/10.1016/j.mhpa.2024.100632)

Arkesteyn, A., Cornelissen, V., Steyaert, J., Claes, J., Michielsen, M., Van Damme, T. (2024). The concurrent validity and test-retest reliability of a submaximal exercise test in adolescents with autism. *Disability And Rehabilitation*. doi: [10.1080/09638288.2024.2340704](https://doi.org/10.1080/09638288.2024.2340704)

Desoete, A. (2024). Dyscalculie is lastig, maar zie ook de plussen... *Impuls en Woortblind Magazine*, 2024(1), 28-29

Heselmans, I., Dewilde A., Vanryckeghem M., Van Eerdenbrugh S., Sevenants R. & Eggers K. (May 2024). *The Revised Behavior Assessment Battery for Children and Adolescents: A Road Map to Treatment*. 11th World Congress on Stuttering and Cluttering, Austin.

Madarevic, M., Van Leeuwen, K., Warreyn, P., van Esch, L., Moerman, F., Segers, J., ... Noens, I. (2024). Wellbeing does not predict change in parenting behaviours among mothers of young children at elevated likelihood of autism. *Journal of Child and Family Studies*, 33(5), 1393-1414. <https://doi.org/10.1007/s10826-024-02826-x>

Moerman, F., Van de Vyver, H., Warreyn, P., Erdogan, M., Noens, I., Sivaraman, M., ... van Lierde, T. (2024). Growth Trajectories of Joint Attention and Play as Predictors for Language in Young Children at Elevated Likelihood for Autism. *Journal of Autism and Developmental Disorders*. <https://doi.org/10.1007/s10803-024-06685-9>

Moerman, F. (2024). *Play development and social-communicative abilities in young children at elevated likelihood for autism* [doctoraatscriptie UGent, promotoren Herbert Roeyers & Petra Warreyn].

Mués, M., Chen, Y., Demurie, E., Erdogan, S., Schaubroeck, S., Tager-Flusberg, H., & Roeyers, H. (2024). A cross-linguistic examination of language measures in autism: A comparison between Dutch and English. *Research in Autism Spectrum Disorders*, 117, 102461.

Mués, M., Demurie, E., Erdogan, S., Schaubroeck, S., Krol, M., Goodwin, A., Buitelaar, J., Loth, E., & Roeyers, H. (2024). Uh and um in autism: The case of hesitation marker usage in Dutch-speaking autistic preschoolers. *Journal of Child Language*, early access, 1-17.

Mués, M., Schaubroeck, S., Demurie, E., & Roeyers, H. (2024). Factors associated with receptive and expressive language in autistic children and siblings: A systematic review. *Autism & Developmental Language Impairments*, 9, 1-23.

Piatti, A., Van der Paelt, S., Warreyn, P., & Roeyers, H. (2024). Neural correlates of response to joint attention in 2-to-5-year-olds in relation to ASD and social-communicative abilities : an fNIRS and behavioral study. *Autisme Research, 17(6)*, 1106-1125. <https://doi.org/10.1002/aur.3149>

Pittas, E., & Warreyn, P. (2024). Introduction to the Special Issue: The post-COVID-19 psychological and educational effects on the home and school lives of students with developmental disabilities. <https://doi.org/10.1016/j.ridd.2024.104847>

Schaubroeck, S., Demurie, E., Begum-Ali, J., Bölte, S., Boterberg, S., Buitelaar, J., ... & Roeyers, H. (2024). Investigating the Predictive Validity of the Quantitative Checklist for Autism in Toddlers and the Autism Diagnostic Observation Schedule-2 in Children at Elevated Likelihood for Autism. *Journal of Autism and Developmental Disorders*, 1-15.

Siew, J. (2024). *Unravelling multimodal dynamics in infants with and without an elevated likelihood for autism spectrum disorder : insights from neural and behavioural perspectives*. [doctoraatscriptie UGent, promotoren Herbert Roeyers & Petra Warreyn].

Van Lierde, T. (2024). Advancing early detection of autism spectrum disorder: neurophysiological and behavioral perspectives. [doctoraatscriptie UGent, promotoren Herbert Roeyers, Roeljan Wiersema & Rudy Van Coster].

Vanaken, G.-J., Noens, I., Steyaert, J., van Esch, L., Warreyn, P., & Hens, K. (2024). The earlier, the better? An in-depth interview study on the ethics of early detection with parents of children at an elevated likelihood for autism. *Journal of Autism and Developmental Disorders, 54(11)*, 4130-4144. <https://doi.org/10.1007/s10803-023-06139-8>

Vanryckeghem, M. (2024). *How the client's "inside view" can help clinicians fulfill the expectations and needs of people who stutter*. Conference Proceedings, International Conference on Stuttering, 5th Edition, Erickson Publishers.

Vanryckeghem, M. (2024). *Assessment of the cognitive component within the person who stutters through self-report*. VIVES University College, Belgium.

Vanryckeghem, M. (2024). *How the client's "inside view" can help clinicians fulfill the expectations and needs of people who stutter*. International Conference on Stuttering and Cluttering 5th Edition. Rome, Italy.

5. Sig-bib

De Sig-bib richt zich naar een ruim doelpubliek (waaronder ook zorgverleners in welzijn, onderwijs en gezondheid, maar de werking ervan wordt vooral gestuurd vanuit de sociaal-culturele werking. Daarom verwijzen we voor meer details over de Sig-bib in 2024 naar blz. 93.

6. Nieuwsbrieven

Sig verspreidde voor zorgverleners in welzijn, onderwijs en gezondheid in 2024 twee elektronische nieuwsbrieven (doelgroepgericht): één voor een ruime groep zorgverleners en ook één specifiek voor directies en medewerkers van Centra voor Ambulante Revalidatie (CAR). Via deze laatste willen we de CAR-medewerkers extra informatie geven (bv. recensies, nieuws over vorming en wetenschap, enz.) en voorrang bij mogelijke inschrijving. De CAR-nieuwsbrief vertrekt telkens enkele dagen voor de nieuwsbrief Professionelen. De abonneecijfers zijn in 2024 verder geëvolueerd: 8.361 voor professionele hulpverleners en CAR-medewerkers.

Nieuwsbrieven	2020	2021	2022	2023	2024
Aantal abonnees Professioneel	7945	7642	7583	7316	7448
Aantal abonnees CAR-nieuwsbrief	-	350	952	903	913

Activiteiten & realisaties 2024

Sociaal-culturele werking InclusieAmbassade

---

1. InclusieAmbassade remedieert en werkt aan een nieuw beleidsplan

2024 was een intensief jaar in de InclusieAmbassade. We stonden voor een dubbele uitdaging: (1) het schrijven van een remediëringsplan na een visitatie met negatieve beoordeling eind 2023, en (2) het schrijven van een beleidsplan voor de nieuwe beleidsperiode 2026-2030.

Remediëringsplan

Dit plan werd voornamelijk door het dagelijks bestuur uitgewerkt. Voor het zakelijke gedeelte lieten we ons begeleiden door Strategies & Leaders. De focus van de noodzakelijke veranderingen ligt op de vier volgende gebieden :

- expliciteer van de bijdrage aan de realisatie van de drie sociaal-culturele rollen (kritische rol, verbindende rol, laboratoriumrol)
- optimalisering van het hanteren van strategische en operationele doelen
- een geïntegreerd zakelijk kwaliteits- en financieel meerjarenbeleid
- de toepassing van de principes van goed bestuur

Het remediëringsplan werd ingediend op 31 januari 2025.

Beleidsplan 2026-2030

Voor de opmaak van het beleidsplan 2026-2030 werd een nauwere betrokkenheid van de medewerkers nagestreefd dan bij de vorige beleidsplannen. Er werd een beleidsplanningsteam samengesteld met een vertegenwoordiging van medewerkers uit alle partnerorganisaties.

De meer zakelijke en financiële hoofdstukken werden door het dagelijks bestuur uitgewerkt.

Inhoudelijk en structureel zijn er fundamentele wijzigingen vanaf 2026. De klemtoon ligt op doorgedreven samenwerking, zowel op organisatorisch gebied als op het gemeenschappelijke sociaal-culturele kader waarin de activiteiten geplaatst moeten worden.

Algemene vergadering en bestuur InclusieAmbassade

Het remediëringsplan, beleidsplan en bijhorende documenten werden met regelmaat op bestuur en algemene vergadering besproken en goedgekeurd.

DERBIJ

Maandelijks lichtte directeur Koen Browaeyns via een interactief webinar de medewerkers toe wat er ondertussen gebeurd was op het vlak van beide plannen. Er was telkens ruimte voor vraagstelling en discussie.

2. Vorming, ontmoeting en lotgenotencontact

Inclusie en integratie

Om haar doelstellingen van inclusie en integratie van personen met een beperking te helpen realiseren, heeft Sig een uitgebreid vormingsaanbod voor het brede publiek. Vanaf 2021 hebben we er resoluut voor gekozen om te werken met en voor mensen met een niet-aangeboren hersenletsel (NAH) en hun omgeving. Deze doelgroep wordt heel vaak vergeten of wordt vooral niet erkend en herkend. Veel mensen ondervinden een lijdensweg om tot de juiste informatie te komen. Sig wil deze personen helpen door hen de juiste informatie te geven en door hen in contact te brengen met andere lotgenoten. Veel mensen hebben er nood aan hun verhaal te vertellen. Belangrijk is dat ze merken dat ze er niet alleen voor staan in deze situatie.

Samenwerking

Om dit vormingsaanbod te realiseren en verder uit te bouwen heeft Sig door de jaren heen een samenwerking opgebouwd met heel wat organisaties, zoals revalidatieziekenhuizen, dagcentra en instellingen. De meeste samenwerkingen bestaan al jarenlang omdat beide partijen de voordelen waarderen: het bereiken van een grotere groep potentieel geïnteresseerden, het uitwisselen van ideeën over relevante topics en van ervaringen met sprekers, het krijgen van feedback door systematische evaluaties en een aanbod 'onder de kerktoren', dus dicht bij de mensen zelf. Sig probeert elk jaar nieuwe samenwerkingen op te zetten om zo nog meer mensen te bereiken. Om deze samenwerkingen in stand te houden neemt Sig ook deel aan overleg momenten op provinciaal niveau om zo de noden te detecteren.

Bekendmaking

De bekendmaking van de activiteiten gebeurt via verschillende kanalen: elektronische nieuwsbrieven, flyers, vormingsfiches, aankondigingen op websites, sociale media en vooral ook mondelinge reclame. Zowel de samenwerkende organisaties als Sig zelf doen inspanningen om een zo ruim mogelijk publiek te bereiken. Zo heeft Sig de maandelijkse Hersenletsel Nieuwsbrief samen met de Hersenletsel Liga waarop 6455 mensen geabonneerd waren (eind 2024). Elke deelnemer aan een activiteit kan zich op dat moment inschrijven voor die (gratis) nieuwsbrief. Deze nieuwsbrief is een belangrijk instrument om de mensen met een hersenletsel en hun omgeving te bereiken.

Praktische organisatie

Sig verzorgt ook de praktische organisatie van de activiteiten. Sig zorgt vaak voor de aankondigingsteksten, opmaken van flyers, publiceren van de activiteiten op de website en opvolgen van de inschrijvingen tot het verzorgen van het onthaal van de deelnemers, het verwelkomen van de spreker en de financiële afwikkeling van de activiteiten.

Contact met de doelgroep

Sinds 2020 geven twee stafmedewerkers van Sig ook vorming aan personen met NAH en aan mantelzorgers van personen met NAH. Zo is er ook rechtstreeks contact met de doelgroep en hun omgeving waardoor de voeling met het doelpubliek gevoelig verhoogt en de noden rechtstreeks kunnen aangevoeld worden. De vorming is vooral in de vorm van cursussen. Voor personen met NAH worden de cursussen 'NAH-fotogroep' en 'NAH en yoga, een initiatie' live georganiseerd. Daarnaast is er ook een online aanbod: 'Nog niet afgeschreven'. Voor de mantelzorgers (partners en ouders) vindt de cursus 'Hoe hou ik het vol?' online plaats. Daarnaast worden ook online lotgenotencontacten georganiseerd met mantelzorgers die een getuigenis brengen, ondersteund door de medewerkers van Sig. Recent zijn er ook lotgenotencontacten opgestart door Sig. Hierbij zijn er getuigenissen door personen met een hersenletsel die in de Hersenletsel community zitten (zie verder).

Kwaliteitsopvolging

Om ervoor te zorgen dat we kwaliteitsvolle vormingen aanbieden, vragen we bij elke vorming aan de deelnemers om een evaluatieformulier in te vullen. Daarbij worden inhoud, spreker en organisatie beoordeeld, en vragen we suggesties voor nieuwe thema's. Zo houden we voeling met hoe de vorming overkomt bij de deelnemers en nemen we de feedback mee naar toekomstige activiteiten. Er wordt een samenvatting van de evaluatieformulieren aan de spreker en aan de samenwerkende organisatie bezorgd.

Omgaan met niet-aangeboren hersenletsel (NAH)

Meer en meer mensen overleven hersenbeschadiging waardoor de groep mensen met NAH ieder jaar groter wordt, mede door de groeiende medisch-technologische kennis. Er wacht hen de zware taak om met de blijvende gevolgen te leren leven. Het gezin en de directe omgeving belanden samen met de betrokkene in deze veranderde situatie: grote zorgen over de toekomst lopen doorgaans over in 'zorgen voor' een geliefd persoon die in meerdere of mindere mate op zoek moet naar zichzelf in deze nieuwe realiteit. Vaak zonder het zelf te beseffen zijn partners, familieleden, vrienden of zelfs burens 'mantelzorgers' geworden en zijn zij onmisbare schakels in de hulpvraag én het sociale vangnet van de betrokkene.

Ervaringen van mensen met NAH en hun familie en netwerk leren ons dat het niet evident is om de (voor hun situatie) juiste informatie en ondersteuning te vinden. Sig vindt het daarom belangrijk om correcte informatie over NAH en de gevolgen ervan aan alle betrokkenen aan te bieden. In de eerste plaats voor partners, ouders en gezinsleden, zodat verwachtingen realistischer kunnen worden ingeschat en hun inzet niet door misverstanden of gebrek aan kennis afneemt. Maar ook voor mensen met NAH zelf, en voor geïnteresseerden uit het ruimere netwerk rond de persoon met NAH. Daarnaast merken we ook dat eenmaal de residentiële en ambulante hulp wegvalt, de persoon met een hersenletsel en hun omgeving het moeilijk hebben.

Het volledige aanbod van niet-aangeboren hersenletsel valt onder de noemer **dyNAHmiek**. DyNAHmiek is een overkoepelende naam en staat voor een organisatie of een groep organisaties die activiteiten doen voor personen met NAH en hun omgeving. Deze activiteiten krijgen vorm in vier pijlers: ontmoeting; informeren, bijleren in de vorm van cursussen en vrijetijdsactiviteiten. Sig is nauw betrokken bij de eerste drie pijlers. Sig roept op tot het organiseren van de hersenletsel-café's en coördineert de informatiesessies, lotgenotencontacten en cursussen.

Met de eerste pijler richten we ons op **ontmoeting** door het organiseren van hersenletsel-café's. Hier staat de laagdrempeligheid en het samenzijn centraal.

Met de tweede pijler willen we ook **informeren** door informatiesessies en lotgenotencontacten aan te bieden. Tijdens de informatiesessies krijgen de deelnemers vooral informatie over het thema NAH en kunnen ze vragen stellen. Daarnaast zijn er ook lotgenotencontacten, georganiseerd in plaatselijke groepen. Hierbij staat uitwisseling onder de deelnemers centraal.

Als derde pijler organiseren we **bijleren onder de vorm van cursussen** waar een vaste groep regelmatig samenkomt rond een aspect van NAH. We orga-

niseren cursussen voor partners/ouders van personen met NAH, we organiseren NAH-fotogroepen voor personen met NAH en cursussen over yoga voor personen met NAH.

Als vierde pijler organiseren plaatselijke organisaties **vrijtjdsactiviteiten**.

Tijdens alle bijeenkomsten richten we ons ofwel op de personen met NAH zelf, ofwel op hun familie en netwerk. We ondervinden regelmatig dat personen met NAH en hun familieleden niet makkelijk de weg vinden naar voor hen nuttige informatie en vooral naar lotgenoten. Sinds 2017 hebben Sig en de Hersenletsel Liga een formeel samenwerkingsakkoord. Sig is prioritaire VTO-partner van de Hersenletsel Liga. Het einddoel is het vormingsaanbod over NAH in Vlaanderen meer af te stemmen op elkaar.

Sinds corona bieden we ook online vorming aan. We blijven dit doen. Veel deelnemers gaven aan dat zij de onlinesessies nu wel konden volgen omdat de afstand tot livesessies vaak te groot was. Online vorming biedt evenzeer de mogelijkheid om elkaar te leren kennen en ervaringen uit te wisselen.

Ontmoeting: Hersenletsel-café's

Onder de eerste pijler vallen de hersenletsel-café's. We streven ernaar om mensen samen te brengen rond een aspect van NAH in een gezellige setting. De hersenletsel-café's worden georganiseerd in maart en tijdens 'De week van niet-aanboren hersenletsels' in oktober. Sig neemt een coördinerende rol als gangmaker voor het geheel op en zorgt voor gezamenlijke promotie en het stimuleren van inhoudelijk programma door verschillende thema's en methodieken aan te reiken.

Hersenletsel-café (begeleiding)	Datum/Locatie	Deelnemers
Hoe ga je om met vermoeidheid na een hersenletsel? (Annelies Bourgonjon)	7/03/24 Zottegem	15
Leren leven met een NAH is een kunst. Hoe kan kunst je ondersteunen in je leven? (Axelle Janssens)	11/03/24 Antwerpen	9
Wat na een NAH? Informatie over werkhervatting, administratie en tegemoetkomingen (Katrijn Van Den Driessche)	11/03/24 Eeklo	8
Hoe omgaan met onzichtbare gevolgen na hersenletsel? (Noortje Hermans)	12/03/24 Antwerpen	21
Ervaringen vanuit de persoon met een hersenletsel en vanuit het netwerk (Ine Janssens)	12/03/24 Maasmechelen	20
Wat is een ondersteuningsplan? (Marie De Pooter)	12/03/24 Geel	16
Praatcafé met doorlopende tentoonstelling van creatieve werken over overprikkeling door mensen met NAH (Melissa De Decker)	13/03/24 Herent	21
NAH verandert alles, chaos in mijn hoofd en hoe werkt de Hersenletsel Lijn (Elise Van Haver)	14/03/24 Oosterzele	17
Ontmoetingscafé met ervaringsdeskundigen (Axelle Janssens)	15/03/24 Antwerpen	25
Hoe omgaan met vermoeidheid na NAH ? (Lieve Borremans)	19/03/24 Hoogdele	15
Waar heb je recht op na een hersenletsel? (Miet Vanden Berg)	19/03/24 Houthalen	30
Een blik door de bril van iemand met NAH (Gudrun De Ryckere)	21/03/24 Reninge	8
Maak kennis met de Hersenletsel Lijn (Silke Jacobs)	21/03/24 Beveren	12

Hersenletsel-café (begeleiding)	Datum/Locatie	Deelnemers
Hoe kunnen we samenleven met een persoon met een hersenletsel? (Caroline Kopasci)	16/04/24 Kortrijk	36
Hoe hou je het vol als mantelzorger van een persoon met een hersenletsel? (i.s.m. Samana)	16/05/24 Hooglede	19
Hoe ga je als familie om met de gevolgen van een NAH? (Jasper Blancke & Willemijn Schoonbaert)	23/05/24 Brugge	16
Hoe ga je verder na NAH, ook op vlak van relaties? (Joke Corneille)	12/09/24 Hooglede	14
Gesprekstafels over verder leven met een hersenletsel (Jeroen Hermans)	3/10/24 Houthalen	40
Hoe omgaan met een hersenletsel? (Leonie De Bock)	5/10/24 Zonhoven	6
Getuigenis over het leven met een hersenletsel (Leonie De Bock)	7/10/24 Zottegem	10
Stoel-yoga en praat-carrousel (Chantal D'Haemers)	7/10/24 Wetteren	6
Boekvoorstelling: altijd onderweg (Dirk Liessens & Mieke Claes)	7/10/24 Maasmechelen	24
Getuigenis over het vinden van kracht wanneer plots alles anders is (Gudrun De Ryckere & Barbara)	8/10/24 Poperinge	45
Vermoeidheid na NAH (Marie De Pooter)	8/10/24 Geel	7
Eenzaam ben je niet alleen (Axelle Janssens)	9/10/24 Antwerpen	23
Ontmoetingsmoment NAH (Melissa Dedecker)	10/10/24 Herent	14
Hoe wordt het leven met NAH ervaren (ook door de omgeving)? (Sofie Schrooyen)	10/10/24 Nazareth	9
Persoonlijke budgetten bij volwassenen met NAH (Silke Jacobs)	11/10/24 Beveren	19
Rouwen en verlies na een hersenletsel (Elise Van Haver)	11/10/24 Oosterzele	7
Moet ik al nadenken over: wat als? (Nicolas Van Raemdonck)	11/10/24 Buggenhout	55
NAH-ontbijt en ontmoetingsmoment (Saskia Moens)	12/10/24 Opwijk	10
Hoe ga je verder na een hersenletsel? (Noortje Hermans)	17/10/24 Antwerpen	23

Hersenletsel-café (begeleiding)	Datum/Locatie	Deelnemers
Rouw en verwerking (Katrijn Van Den Driessche)	17/10/24 Adegem	8
Ontdek je creativiteit, artistieke beleving: kunst na een hersenletsel (Edith Baeten)	21/10/24 Gent	10
NAH-ontbijt en ontmoetingsmoment (Saskia Moens)	22/10/24 Liedekerke	25
Wat bestaat er allemaal voor mensen met NAH en mantelzorgers, waar kan je terecht? (Katrijn Van Den Driessche)	24/10/24 Eeklo	12
NAH, wat daarna? Verlies, verwerking en zoeken naar perspectief (An Cornelis)	18/11/24 Hoogdele	10
Waardig leven (An Van Nunen)	19/11/24 Houthalen	17
Hoe omgaan met seksualiteit na een hersenletsel? (Ine Janssen)	28/11/24 Maasmechelen	17
Begeleide gesprekstafels rond topics zoals mantelzorg, emoties, verwerking (Delphine Dewitte)	28/11/24 Marke	25
Hoe kan als persoon met NAH zich beschermen tegen cybercriminaliteit? (Anthony Hoonart)	12/12/24 Hoogdele	15
	Totaal	739

Informereren: infosessies

We streven ernaar om zoveel mogelijk personen met NAH en hun omgeving te informeren over NAH. Tijdens deze sessies komen de volgende thema's aanbod: 'Wat is NAH?', 'Wat zijn de gevolgen van NAH?', 'Wat zijn cognitieve problemen?', 'Hoe omgaan met veranderd gedrag en emoties?', enz.

Titel van de vorming (begeleiding)	Datum en locatie	Deelnemers
Wat is een hersenletsel (NAH)? Oorzaken en gevolgen (Engelien Lannoo)	18/01/24 Gent	11
Hoe omgaan met cognitieve gevolgen na een hersenletsel? (Karla Michiels & Tessa Schots)	15/02/24 Leuven	10
NAH en de gevolgen (Louis Bernard)	22/03/24 Leuven	11
Mobiliteit: beleef je vrijheid na NAH (Hilde Machiels, Jeroen Osaer, Tina Visser & Laetitia Lenaerts)	17/04/24 Leuven	14

Titel van de vorming (begeleiding)	Datum en locatie	Deelnemers
Omgaan met rouw na een hersenletsel (Tess Van Loon & Cathelyne Leyen)	24/04/24 Zoersel	11
Herseninfarct en hersenbloeding: oorzaken en preventie, met praktijkgerichte adviezen (Koen Matthys)	31/05/24 Merelbeke	6
Slikken na een NAH, niet altijd gemakkelijk (Greet Gelin, Lauranne Verhasselt & Nadine Boogaerts)	11/06/24 Leuven	6
NAH en de gevolgen (Delphine Verstegen)	20/09/24 Leuven	7
Herseninfarct en hersenbloeding: oorzaken, behandeling met praktijkgerichte adviezen (Koen Matthys)	04/10/24 Merelbeke	10
Hoe omgaan met gezin en relaties na een hersenletsel? (Engelien Lannoo)	17/10/24 Gent	9
Wat zijn de cognitieve gevolgen na een hersenletsel? (Nele Potlout & Tessa Schots)	17/10/24 Leuven	20
Seksualiteit na NAH (Nadine Aernoudts)	20/11/24 Zoersel	8
Mobiliteit: beleef je vrijheid na NAH (Jeroen Osaer, Hilde Machiels, Tina Visser & Laetitia Lenaerts)	20/11/24 Leuven	21
Hoe omgaan met emotionele en gedragsveranderingen na een hersenletsel? (Nathalie Vaes)	21/11/24 Edegem	29
Hoe omgaan met overprikkeling na een hersenletsel? (Hella Thielen)	05/12/24 Edegem	13
	Totaal	186

Informereren: lotgenotencontacten

We zien dat het bijeenkomen met lotgenoten van cruciaal belang is. De deelnemers kunnen hun verhaal kwijt, ze geven vaak tips aan elkaar en leren elkaar beter kennen. Het doel is vooral om elkaar op regelmatige basis te ontmoeten. In Vlaanderen gaan een aantal lotgenotencontacten door.

Titel van de vorming (begeleiding)	Datum	Deelnemers
Hoe ga ik om met emotionele veranderingen na mijn hersenletsel? (An Cornelis)	5/02/24 Gent	21

Titel van de vorming (begeleiding)	Datum	Deelnemers
Hoe ga ik als familielid van een persoon met een hersenletsel om met emotionele veranderingen? (Katrijn Van Den Driessche)	5/02/24 Gent	11
Hoe ga ik om met prikkelbaarheid en beperkte belastbaarheid na mijn hersenletsel? (Katrijn Van Den Driessche)	25/03/24 Gent	10
Hoe ga ik als familielid van een persoon met een hersenletsel om met prikkelbaarheid? (Camille De Schaepmeester)	25/03/24 Gent	6
Hoe ga ik om met stemmingswisselingen en piekgedrag na mijn hersenletsel? (An Cornelis)	3/06/24 Gent	5
Ik heb een hersenletsel, hoe ga ik om met stress en energiemangement? (Camille De Schaepmeester)	12/03/24 online	8
Hoe omgaan met vermoeidheid na een hersenletsel? (An Cornelis)	16/05/24 online	22
Mijn ouder heeft een hersenletsel. Wat is er gebeurd? Hoe ga ik ermee om? (voor jongeren) (Guy Lorent)	28/05/24 online	5
Mijn partner heeft een hersenletsel, hoe hou ik het vol? Els getuigt (Sabine Willaert en Els Coppejans)	28/11/24 online	8
Stress door en na NAH: hoe ga ik er als persoon met een hersenletsel mee om? (Camille De Schaepmeester)	16/09/24 Gent	11
Stress door en na NAH: hoe ga ik er als partner van persoon met een hersenletsel mee om? (An Cornelis)	16/09/24 Gent	9
Vraagstukken rond zingeving na een hersenletsel: hoe ga ik ermee om familielid van een persoon met een hersenletsel? (An Cornelis)	02/12/24 Gent	6
(Laagdrempelige) praatgroep voor personen met NAH om ervaringen en tips te delen? (Leonie De Bock)	12/09/24 Zottegem	8
(Laagdrempelige) praatgroep voor personen met NAH om ervaringen en tips te delen? (Greet Demesmaeker)	12/10/24 Heist O/d Berg	7
Hoe omgaan met een niet aangeboren hersenletsel (Leonie De Bock)	21/11/24 Zottegem	10
Ontdek je creativiteit: artistieke beleving, ook met een hersenletsel! (Edith Baeten)	16/09/24 online	15

Titel van de vorming (begeleiding)	Datum	Deelnemers
Ik ben ouder van een kind met een hersenletsel, hoe hou ik het vol? Sylvie getuigt (Sabine Willaert en Sylvie Vermeulen)	30/09/24	7
Wat na revalidatie? Hoe vul ik mijn dagen? Nadine getuigt (Hella Tielen, Sabine Willaert & Nadine Smet)	28/11/2024 Edegem	8
	Totaal	177

Informereren: online vorming

Tijdens de coronapandemie zijn we overgeschakeld op online vormingen en bijeenkomsten. Na corona hebben we dit verdergezet omdat we hiermee een nieuw publiek aanspreken. Een aantal deelnemers krijgen nu de kans om ook bij te leren over NAH zonder zich te moeten verplaatsen.

Titel van de vorming (begeleiding)	Datum	Deelnemers
Ik heb een hersenletsel, hoe ga ik om met stress en energimanagement? (An Cornelis)	12/03/24	8
Een moeilijke periode? Hoe overbrug je die? En met een hersenletsel erbij, lukt het dan nog? (Dirk Liessens)	3/10/24	6
Hoe omgaan met cognitieve gevolgen na een hersenletsel? (Kathelijne Leyen)	3/10/24	8
Hoe kan ik mijn familielid met een hersenletsel aansporen tot actie? (Katrijn Van Den Driessche)	15/10/24	6
Welke administratie moet je nakijken na NAH? (Maya Warrie)	10/12/24	9
	Totaal	37

Cursussen

De cursussen voor personen met NAH en hun omgeving kunnen we **betalbaar** houden dankzij het Steunfonds Sig vorming NAH.

Voor personen met NAH

Dit jaar organiseerden we een aantal cursussen voor personen met NAH. De reeks 'Nog niet afgeschreven' kadert in de werking van de NAH-community. Deze reeks wordt gegeven door personen met een hersenletsel. Er wordt ondersteuning voorzien vanuit Sig (zie blz. 57-58).

Titel van de vorming (begeleiding)	Datum	Deelnemers
Nog niet afgeschreven: webinars over schrijven, door & voor mensen met NAH (Mieke Claes)	13/11/24 online	8
Nog niet afgeschreven: webinars over schrijven, door & voor mensen met NAH (Cis Vandaele)	27/11/24 online	9
Nog niet afgeschreven: webinars over schrijven, door & voor mensen met NAH (Nickie Maes)	11/12/24 online	7
	Totaal	24

De cursus 'Hoe kan yoga mij helpen na mijn hersenletsel?' kadert in de werking van de Hersenletsel community van Sig. Deze cursus wordt gegeven door een persoon met een hersenletsel. Er wordt ondersteuning voorzien vanuit Sig.

Titel van de vorming (begeleiding)	Datum / Locatie	Deelnemers
Een inleidende cursus: Hoe kan yoga mij helpen na mijn hersenletsel? (Ann D'Hondt)	5 lessen in nov/dec 24 Gent	4
	Totaal	4

Ook de cursus 'NAH-fotogroep' kadert in de werking van de Hersenletsel community. Een persoon met een hersenletsel volgde deze sessie mee als stage om later zelf (gedeeltelijk) de cursus te geven.

Titel van de vorming (begeleiding)	Datum / Locatie	Deelnemers
NAH fotogroep: foto's (leren) maken om over de gevolgen van je hersenletsel in gesprek te gaan (Geert Andries)	6 lessen in mrt/apr/mei 24 St-Pieters-Leeuw	6
	Totaal	6

Voor partners en ouders van personen met NAH

Dit jaar organiseerden we ook een aantal cursussen specifiek voor partners en ouders van personen met NAH (mantelzorgers).

Hoe hou ik het vol als partner/ouder van een persoon met een hersenletsel?

Uw partner of kind heeft een hersenletsel opgelopen. Het leven ziet er plotseling anders uit, ook voor jou als partner/ouder. Meestal overkomt je het 'mantelzorgger worden/zijn' van een persoon met hersenletsel. Je rolt er automatisch in en pas na een tijd wordt de inhoud van de taak duidelijk. Wat betekent het om mantelzorgger van een persoon met hersenletsel te zijn? Waarom is het zo moeilijk? Hoe bewaak je je grenzen? Hoe hou je het vol? Welke tips kan je gebruiken in je eigen situatie? Wat met je eigen vrije tijd?

We willen vooral leren van elkaar door samen in gesprek te gaan. We zoeken naar manieren om mantelzorgger te zijn en toch jezelf niet te verliezen. Om zoveel mogelijk mantelzorggers te bereiken worden deze cursus online aangeboden.

	Datum / Locatie	Deelnemers
Hoe hou ik het vol als mantelzorgger van een persoon met een hersenletsel?	7, 14, 21,28/03 18/04/24 online	6
Hoe hou ik het vol als mantelzorgger van een persoon met een hersenletsel?	5, 12, 19, 26/11 3/12/24 online	4
	Totaal	10

Er zijn ook een aantal mantelzorgcursussen die doorlopen, de deelnemers komen jaarlijks nog een aantal momenten samen.

	Datum (online)	Deelnemers
Terugkomavond mantelzorgcursus	26/03/24	5
Terugkomavond mantelzorgcursus	05/02/24	5
Terugkomavond mantelzorgcursus	26/02/24	4
Terugkomavond mantelzorgcursus	22/04/24	5
Terugkomavond mantelzorgcursus	25/11/24	4
Terugkomavond mantelzorgcursus	27/06/24	4
	Totaal	27

NAH-congres Niet-aangeboren hersenletsel in Vlaanderen vandaag

Het NAH-congres op 10 oktober 2024 in Brugge richtte zich naast hulpverleners ook op personen met een hersenletsel en hun mantelzorgers/partners. Van de 477 deelnemers in totaal waren er 115 betrokkenen met NAH (en hun partners). Voor meer info over dit congres, zie blz. 35-36.

Globaal overzicht aantal deelnemers

Aantal deelnemers per soort activiteit 2024

	2024
Hersenletsel-café's	739
Informatiesessies	186
Lotgenotencontacten	177
Online vormingen	37
Cursussen	71
Totaal	1210

Aantal deelnemers 2020-2024

	2020	2021	2022	2023	2024
Aantal deelnemers	666	772	796	1301	1210

Aantal activiteiten 2020-2024

	2020	2021	2022	2023	2024
Aantal activiteiten	52	65	62	77	92

Zie bijlage 2 voor een lijst van geannuleerde activiteiten.

3. Sensibilisering

Hersenletsel TeeVee

Sig en de Hersenletsel Liga lanceerden in 2021 via Zoom een nieuw medium: **Hersenletsel TeeVee**. Ondertussen hebben we gesleuteld aan de formule. Sinds 2023 is het (meer dan in de begindagen) een echte tv-uitzending, met studiogasten en reportages over en met mensen met een hersenletsel.

Het geheel wordt opgenomen met verschillende camera's en professioneel gemonteerd en ondertiteld. Dit laatste is niet onbelangrijk voor het doelpublik dat we voor ogen hebben. Mensen met een niet-aangeboren hersenletsel kunnen alle ondersteuning (ook op het vlak van taal (bv. afasie) goed gebruiken.

Elke aflevering is ingepland als première via het YouTube-kanaal Hersenletsel TeeVee (youtube.com/@hersenletselteevee) op een vooraf ruim aangekondigde datum. Van elke aflevering is vooraf een korte teaser (van een paar minuten) beschikbaar, die via de Hersenletsel Nieuwsbrief en de sociale media van Sig en de Hersenletsel Liga verspreid wordt. Na de première is de betreffende aflevering uitgesteld te bekijken voor alle geïnteresseerden, wanneer hen dat het beste uitkomt. Op die manier zijn ook alle vorige afleveringen uitgesteld te bekijken.

In 2024 blikten we drie afleveringen in. Onze 'kijkcijfers' (zie verder) stemmen tot tevredenheid. De positieve commentaren zetten ons aan om verder te doen. We horen verder uit het werkveld dat de uitzendingen ook vaak in groep worden bekeken (bv. in voorzieningen en dagcentra) en ook opgesplitst in delen, wanneer de aandachtsspanne van het kijkerspubliek dat vereist. Voor elk wat wils dus.

Aflevering 11

Eén van mijn ouders heeft een hersenletsel: jongeren aan het woord

Tijdens deze aflevering gaat het over hoe het hersenletsel van één van de ouders het leven van jongeren en jongvolwassenen beïnvloedt. Op welke manieren zijn jongeren betrokken bij de zorg voor hun ouder? Hoe voelen zij de veranderingen in de relatie met hun ouder(s)? Kunnen zij gevoelens over het hersenletsel delen met anderen? Dit en vele andere vragen komen aan bod.

De jongeren komen zelf aan het woord in drie aangrijpende reportages. Studiogasten Guy Lorent (Sint-Kamillus) en Els Coppejans (mantelzorger) zorgen voor ervaringen en expertise, elk vanuit hun domein.

Een reactie van een kijker achteraf: *“Moedige getuigenissen! Ik heb zelf een niet-aangeboren hersenletsel en het belang van duiding rond onzichtbare gevolgen is zo groot, zowel voor het netwerk als voor de persoon zelf. Hersenletsel TeeVee heeft hier weer niet zomaar een steentje aan bijgedragen, maar een vracht bakstenen, dankuwel!”*

> Link: <https://www.youtube.com/watch?v=1SHsy7IafkU>

Hersenletsel TeeVee (online)	Duur	Première	Views 2024
Aflevering #11 – Eén van mijn ouders heeft een hersenletsel: jongeren aan het woord	1:18:57	26 maart	600
Teaser aflevering #11	2:28	2 dagen voordien	310
		totaal	910

Aflevering 12

En plots kan je niet (goed) meer praten Leven met afasie na een hersenletsel

In deze aflevering gaat het over afasie, een taalstoornis ten gevolge van een niet-aangeboren hersenletsel (NAH). Afasie is nog veel te weinig bekend. Mensen met afasie worden vaak raar bekeken als ze niet meteen uit hun woorden komen of als anderen hen niet begrijpen. Hier willen we iets aan doen.

Studiogasten Frank Pae-meleire (verbonden aan de Arteveldehogeschool en aan Maria Middelaars Gent) en Kenny Molly (voorzitter van de Afasie Vereniging Vlaanderen en partner van iemand met afasie) zorgen voor heel wat ervaringen en expertise.

Nog niet eerder keken zoveel mensen naar een aflevering van Hersenletsel TeeVee. We konden dan ook rekenen op de Afasie Vereniging en op de Arteveldehogeschool om dit initiatief mee te verspreiden. Eén van de reacties vat het mooi samen: "*Schitterende uitzending. Wat heb ik hier toch weer veel uit geleerd.*"

> Link: https://www.youtube.com/watch?v=MIE_roz5cC0

Hersenletsel TeeVee (online)	Duur	Première	Views 2024
Aflevering #12 - En plots kan je niet (goed) meer praten. Leven met afasie na een hersenletsel	1:19:55	18 juni	1809
Teaser aflevering #12	2:00	2 dagen voordien	205
		totaal	2014

Aflevering 13 **Ontdek je creativiteit!** **Artistieke beleving, ook met een hersenletsel**

Deze aflevering gaat over kunst, een aantrekkelijke vorm om emoties te uiten en bespreekbaar te maken. Met 'kunst' bedoelen we zowel beeldende kunst (tekenen, schilderen, fotografie, enz.) als podiumkunst (toneel, muziek, enz.). Heel ruim dus. We schenken aandacht aan 'inclusieve kunstbeleving' in allerlei vormen en gaan ook op ontdekking in de therapeutische mogelijkheden, o.a. via muziek. Het wordt een goedgevulde aflevering. Liefst vier reportages tonen ons boeiende verhalen en passionele artistieke beleving. In de studio leveren Dirk Liessens (Zorggroep Sint-Kamillus) en Evy De Kinder (NAH Eindelijk) deskundig commentaar bij het onderwerp. Dit alles om iedereen te overtuigen van het belang van creatief bezig zijn, ook al heb je een hersenletsel opgelopen!

Eén van de reportages werd gedraaid in Studio Denkbeeld, een inclusief atelier voor kunstbeleving in het hartje van Gent. Tijdens een hersenletsel-café in oktober ging een groep enthousiastelingen met NAH aan de slag en maakten in geen tijd een aantal mooie creaties.

In deze aflevering komt ook een boeiend gedeelte over toneel (met een remake van het toneelstuk 'NaNAH, een sprookje over de werkelijkheid') aan bod. Ook muzikale expressie en de mogelijkheden in behandeling, worden belicht.

Verder was Hersenletsel TeeVee te gast in NAH Eindelijk te Buggenhout. Daar is een creatief atelier waar mensen met NAH in groep aan de slag gaan, van ontwerp tot 3D-printing en het vervaardigen van juwelen. Beslist de moeite!

We blijven het thema '**Kunst en hersenletsel**' verder in de kijker zetten. Sig doet een oproep om geïnteresseerden (begeleiders en mensen met NAH die lessen willen volgen) te verzamelen, zodat we de mogelijkheden verder kunnen uitzoeken. Eerder organiseerden we hierover al een online KICK-OFF.

> Link: <https://www.youtube.com/watch?v=YfKjwJAOxEc>

Hersenletsel TeeVee (online)	Duur	Première	Views 2024
Aflevering #13 – Ontdek je creativiteit! Artistieke beleving, ook met een hersenletsel	1:18:24	17 december	273
Teaser aflevering #13	1:27	2 dagen voordien	491
		totaal	765

In 2024 keken 2615 mensen via YouTube naar afleveringen van Hersenletsel TeeVee. De teasers vooraf waren goed voor 631 views op sociale media en YouTube. Alles samen bereikten we dus 3249 kijkers mee. Dit cijfer ligt in werkelijkheid nog hoger, want er wordt vaak in groep of familie gekeken.

Hersenletsel community ervaringsdeskundigheid troef

In 2023 is Sig gestart met een Hersenletsel community, waar we mensen met NAH in hun kracht willen zetten en ten volle inschakelen in onze werking. In 2024 groeide de groep tot een 15-tal personen, die regelmatig online rond de tafel zit. Hieronder brengen we verslag uit van enkele realisaties van de **community voor personen met een hersenletsel**.

Er ontstond naar analogie ook een **community voor mantelzorgers** van personen met NAH. De groep bestaat uit een 7-tal personen. Ook zij zaten niet stil in 2024.

Nog niet afgeschreven!

De community voor personen met NAH heeft ook in 2024 een online cursus uitgewerkt met als titel '**Nog niet afgeschreven**', een reeks van drie webinars over schrijven door, met en voor mensen met NAH. De begeleiders Mieke Claes, Cis Vandaele en Nickie Maes stelden tijdens de online KICK-OFF op 7 oktober (in de Week van NAH) voor wat elk onderdeel van de cursus te bieden had. Ann Dhondt en Andy Williamson namen vorig jaar deel aan de webinars rond schrijven en probeerden geïnteresseerde deelnemers te overtuigen om dat ook te doen. We verspreiden dit via de sociale media. Dit bleek uiteindelijk ook succesvol, want alle webinars konden voor voldoende deelnemers doorgaan. De drie thema's waren de volgende:

1. Waarom beginnen schrijven en hoe begin je eraan (woe 13 november)
2. Vingeroefeningen in schrijven (woe 27 november)
3. Digital Story Telling (woe 11 december)

De begeleiders zijn enthousiast en willen graag een vervolg uitwerken. De rol van Sig bestaat erin het geheel te coördineren en de begeleiders te coachen, te motiveren en bij te sturen indien nodig.

Hoe kan yoga mij helpen na mijn hersenletsel?

Via de community willen we onze leden stimuleren om zelf zaken aan te pakken. In het najaar organiseerde Ann Dhondt, zelf een persoon met NAH, een yogacursus in vijf lessen voor personen met HAH en Yoga. Naast logistieke ondersteuning kon Ann ook rekenen coaching en motiverende gesprekken.

Lotgenotencontact opgezet door ervaringsdeskundigen

In het najaar werd onder impuls van Nadine Smet, actief lid van onze community, een lotgenotengroep opgericht in het Revalidatieziekenhuis RevArte te Edegem. Sig ondersteunde Nadine in haar enthousiasme om een groep op de been te brengen en haar persoonlijke getuigenis aan te brengen. De groep reageerde hier zeer positief op en wil het contact in 2025 verderzetten. Het ligt in onze bedoeling om ook op andere plaatsen dergelijk lotgenotencontact, ondersteund door ervaringsdeskundigen, op te zetten.

NAH-reismarkt Ervaringsdeskundigen geven tips

Voor het eerst organiseerde de Hersenletsel Community van Sig een initiatief rond het thema Reizen en NAH. Dit vond plaats tijdens het NAH-congres op 10 oktober 2024 in Brugge. Het concept Reismarkt bestaat erin dat 'individuele reizigers' andere geïnteresseerden belangeloos informeren met praktische tips, ervaringen, enz. Dit evenement bestaat al sinds 35 jaar als alternatieve reisbeurs. Sig maakte er een aangepaste versie van, nl. een Reismarkt NAH.

Acht ervaringsdeskundigen (personen met een hersenletsel en hun mantelzorgers) waren bereid als informant aan een 'kraam' op de markt te zitten. Iedereen die vragen had of ervaringen wilde horen, kon op de markt langskomen en aan een willekeurig kraam komen

luisteren hoe je reizen (gaande van avontuurlijk tot een weekendje weg) met een hersenletsel aanpakt.

We bouwden dit in als een 'satellietprogramma' over de middag van het NAH-congres in een apart lokaal. Er was heel veel belangstelling en de reacties waren bijzonder positief. Alle geïnteresseerden kregen een flyer mee met 13 tips voor evenwichtige 'reiservaringen' van ervaringsdeskundigen met een hersenletsel. Het experiment is geslaagd te noemen en wordt in 2025 meteen uitgebreid i.s.m. met InclusieAmbassade onder de noemer: "Reismarkt: *reizen met een onzichtbare beperking*". De community wordt uiteraard ingeschakeld.

Tips van mantelzorgers voor mantelzorgers

In de community van mantelzorgers werd naar voren gebracht dat de men tijdens het hele revalidatieproces vooral nood heeft aan concrete tips. Veel mantelzorgers hebben alles zelf moeten uitzoeken. De community heeft daarom beslist een bundeling te maken van tips over allerlei topics die te maken hebben met mantelzorg voor personen met een hersenletsel. Ook werden andere mantelzorgers hierover bevroegd. In 2025 zal bekeken worden hoe we dit kunnen verspreiden aan zoveel mogelijk geïnteresseerden.

Webinars met getuigenissen van mantelzorgers

Op 30 september organiseerde Sig een webinar voor ouders die een kind/jongere hebben met een niet-aangeboren hersenletsel. Hierbij bracht Sylvie Vermeulen een getuigenis over haar leven met een zoon met NAH. De volgende thema's kwamen aan bod: Hoe kan ik er als ouder mee omgaan? Waar moet ik rekening mee houden? Hoe kan ik het loslaten, of lukt dit gewoon niet? Het werd een geslaagde avond, ook voor Sylvie.

Op 28 november was er een webinar voor partners die samenleven met een persoon met NAH. Tijdens deze avond bracht Els Coppejans een getuigenis. We wisselden ideeën en tips uit over de volgende items: Hoe ga je ermee om? Welke gevoelens je hebt als partner? Ben je eenzaam, ondanks het feit dat je samen bent? Hoe zit het met relatie en seksualiteit? Hoe pak je je leven terug op? Een voor een boeiende topics waarover veel over en weer gepraat werd.

Dag van de mantelzorger

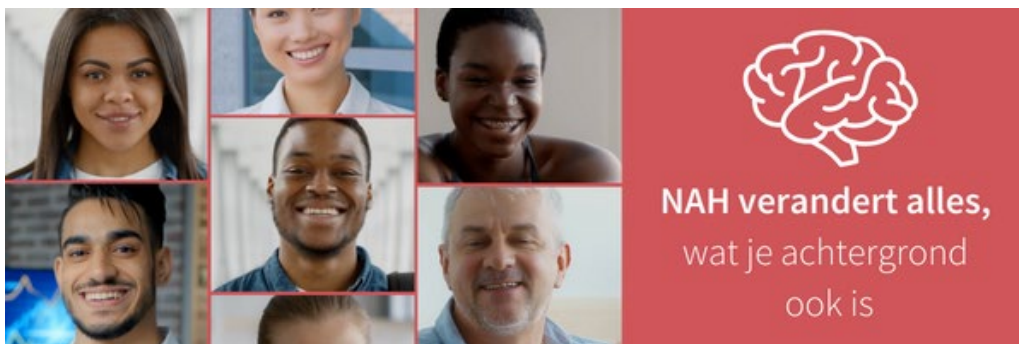
De community zette ook hier haar schouders onder. Mantelzorgers verdienen alle dagen lof en pluimen. Maar op de Dag van de mantelzorg (23 juni 2024) zette de community van Sig ze extra in de schijnwerpers. Elke mantelzorger die we via het Sig-netwerk kennen, kreeg een bedankingskaartje. Dit bevatte enerzijds een uitnodiging om een presentje te komen ophalen tijdens het NAH-congres in oktober. Anderzijds lanceerden we een e-mailadres waarop mantelzorgers terechtkunnen met allerlei vragen. Dit kanaal werd al een paar keer gebruikt. In 2025 zullen we dit nog meer promoten.

NAH verandert alles, wat je achtergrond ook is

Een niet-aangeboren hersenletsel kan iedereen overkomen in onze diverse samenleving. Het verandert alles, wat je achtergrond ook is. Van de ene op de andere dag: een beroerte, een (verkeers)ongeval, een hersentumor...

Sig zette in 2023 een campagne op, die ook in 2024 verder uitgerold werd. In november 2023 lanceerden we via de sociale media een sensibiliserende en informerende reportage (video van 12:30 minuten) die een beeld schetst van de zichtbare én de onzichtbare gevolgen van een verworven hersenletsel. Er hoort ook een korte teaser (video van 1:38) bij om vlotter te delen op de sociale media.

Het geheel is op een toegankelijke en laagdrempelige manier opgesteld. Ons doel? Mensen bereiken! Zoveel mogelijk, zo divers mogelijk. Om ons doelpubliek van mensen met een migratieachtergrond beter te bereiken hebben we ervoor gekozen om ondertitelde versies te voorzien (momenteel in het Nederlands, Frans, Engels en Turks). Het is onze intentie om dit op termijn nog uit te breiden.

We stuurden een ruime oproep rond om dit sensibiliserende filmpje te delen op sociale media of in online groepen in de taal die het grootste bereik heeft in het betreffende netwerk. De video afspelen in een praktijk of wachtruimte behoort ook tot de mogelijkheden. Massaal verspreiden is dus de boodschap. Tegen eind 2024 konden we vaststellen dat de verschillende versies van de volledige film in totaal al 3635 keer werden bekeken, het merendeel daarvan in het Nederlands (3398), gevolgd door Frans (93), Engels (82) en Turks (62).

Deze sensibiliseringscampagne werd intern mee voorbereid door de projectgroep Diversiteit van de InclusieAmbassade en ondersteund door de afdeling K7 van het UZ Gent (onder impuls van Engeliën Lannoo).

De week van niet-aangeboren hersenletsel

Sig is mede initiatiefnemer vanuit de Hersenletsel Liga om jaarlijks 'De Week van niet-aangeboren hersenletsel (NAH)' te organiseren en te promoten. Het succes van de vorige edities zette ons aan om ook in 2024 mee onze schouders onder dit initiatief te zetten. Dit jaar viel de sensibiliserende periode van 7 tot 13 oktober 2024. Behalve het NAH-congres waren er rond die periode ook 20 hersenletselcafés en tal van andere activiteiten. De volgende organisaties werkten mee aan de Hersenletsel-café's: Thuisbegeleidingsdienst 't Spoor (Gits), EMPA (Houthalen-Helchteren), DAB Hana (Zonhoven), Dagcentrum De Hoop (Zottegem), Fiola (Wetteren), Mané (Maasmechelen), De Lovie, Het Havenhuis en stad Poperinge (Poperinge), 't Volderke en AZ Sint-Dymphna (Geel), De Heder (Antwerpen), gemeente Nazareth, OTL (Herent), Dagcentrum De Stroom (Beveren), De Beweging (Oosterzele), NAH Eindelijk (Buggenhout), EL Amalo en dienstcentrum De Hopstaak (Opwijk), De Vierklaver (Eeklo), Thomas More (Antwerpen), Studio Denkbeeld (Gent), De Valier (Liedekerke), AZ Alma (Eeklo), Ubuntu, CAR Overleie en AZ Groeninge (Kortrijk).

Toonmoment NAH-fotogroep

We leven in een beeldcultuur. Een foto zegt meer dan duizend woorden. De NAH-fotogroep is een zesdelige cursus waarbij personen met een hersenletsel in groep (beter) leren fotograferen. Samen aan de slag gaan draagt bij tot de verwerking van de gevolgen van NAH: aankarten wat je overkomen is en ervaringen delen. De foto's die de deelnemers maken, zijn het middel om tot gesprek te komen. Al enkele jaren organiseert Sig een NAH-fotogroep. Dit jaar waren 6 fotografen in Vlezenbeek aan de slag (Inkeldaal). De NAH-fotogroep presenteerde online een selectie van hun mooiste foto's. Maar liefst 211 virtuele bezoekers kwamen langs naar dit toonmoment. Onder de reacties: "Prachtige, originele 'kiekjes' van leuke positieve verhalen, proficiat aan de fotografen!"

Ook ik mis het ontbrekende stukje

© Erik Van Biesen

Mijn leven is niet geparkeerd

© Jos Van Ransbeeck

10-daagse van de Geestelijke Gezondheid

Het is belangrijk om aandacht te hebben voor onze geestelijke gezondheid en veerkracht, zowel wanneer het goed gaat als wanneer het minder gaat. Onder het motto **#samenveerkrachtig** deed Sig mee met een vorming om de veerkracht te versterken en geestelijke gezondheid bespreekbaar te maken. We nodigden Dirk Liessens uit om een online infomoment te geven over 'Een moeilijke periode, hoe overbrug je die? En met een hersenletsel erbij, lukt het dan nog?!'

'Rita hoort niet goed' Gehoor en verstandelijke beperking

De ad hoc werkgroep 'Gehoor en verstandelijke beperking' die het sensibilisatiepakket over gehoorstoornissen en verstandelijke beperking afwerkte, is ondertussen een volwaardige intervisiewerkgroep geworden. Men bekijkt er de (mogelijke) gevolgen van het gehoorverlies op de leefgroepwerking en de dagelijkse omgang tussen volwassen cliënten en hun begeleiders, verzorgers, enz. Het infopakket staat integraal op de ondertussen volledig vernieuwde website www.ritahoortnietgoed.be. Op die website is ook een checklist beschikbaar die detectie van gehoorverlies mogelijk maakt. Het sensibiliserende filmpje over Rita op YouTube wordt nog altijd bekeken (ondertussen al meer dan 2000 keer).

Tentoonstellingen in de Sig-wandelgangen

Sig stelt een tentoonstellingsruimte in de wandelgangen en de Foyer ter beschikking voor kunstenaars. Om de twee maanden is er een andere tentoonstelling. Zowel kunstenaars met als zonder beperking kunnen gebruikmaken van dit forum. De exposities worden bekendgemaakt via de elektronische nieuwsbrief, de Sig-website, Facebook en affiches. In 2024 waren dat:

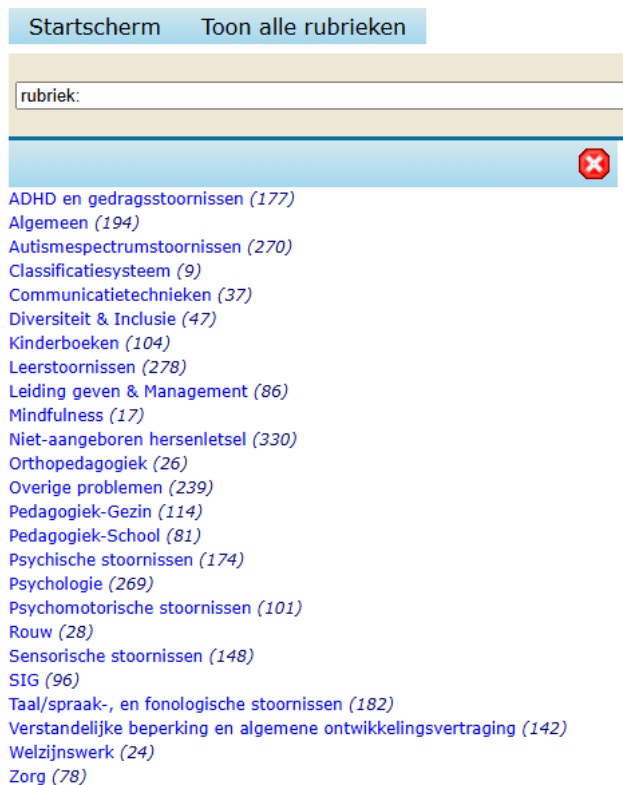
Kunstenaar(s) en soort werk	Periode in 2024
Mieke Fiers Schilderijen	januari - april
An Ruysinck Foto's op canvas	mei - oktober
John Anrijs en Peter Schilderijen	november - december

4. Sig-bib

Eind 2023 had een wissel plaats in de personeelsbezetting van de Sig-bib. Een gewaardeerd teamlid nam afscheid en we verwelkomden een nieuwe collega, die zich snel heeft kunnen inwerken. De wissel is probleemloos verlopen en de nieuwe medewerker heeft zich vlot aangepast aan de werkomgeving en onze dienstverlening.

Vooropgestelde doelen

Om onze collectie relevant en aantrekkelijk te houden, gingen we regelmatig over tot nieuwe aankopen (voor 2024 waren dit 68 aanwinsten). Op die manier houden we ze up-to-date. Met de hulp van vrijwilligers werd en wordt steeds het nieuwste van het aanbod in de sector onder de aandacht gebracht. En dit voor meerdere rubrieken. Onze ontleners hebben zodoende steeds toegang tot de recentste publicaties om aan hun vragen tegemoet te komen. Dit draagt bij tot de dynamiek van onze bibliotheek. De digitale catalogus is een praktisch en overzichtelijk systeem dat makkelijk te consulteren is.

De Sig-bib in cijfers

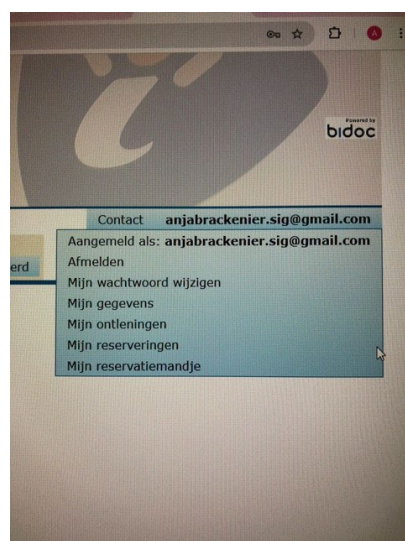
Aantal consultaties in 2024

In totaal werden 222 boeken uitgeleend. Hierbij dienen ook de consultaties online te worden vermeld. Dit gaat om gemiddeld vier per week over 40 weken of ca.160 consultaties (waaronder bezoeken, inzagen, mailcontacten e.d.).

In totaal waren er in 2024 dus 382 consultaties, wat een mooi aantal is (voor 2023 waren dit 347 consultaties). Wij kijken verder hoe en welke tools we in de toekomst kunnen hanteren om de Sig-bib nog meer in de spotlights te plaatsen.

Online reservatiesysteem

De finalisering van het online reservatiesysteem betekende een belangrijke stap vooruit. Na verschillende updates en verbeteringen is het nu overzichtelijk, gebruiksvriendelijk en klaar om "live" te gaan. De beknopte handleiding (later in 2025 te vinden op www.sig-net.be) zal ervoor zorgen dat ontleners vanaf midden 2025 boeken gemakkelijk van thuis uit zullen kunnen reserveren en/of verlengen. De procedure is verder geoptimaliseerd om tijdige beschikbaarheid en snellere verwerking te waarborgen.

Boeken van ‘Sterkmakers in Autisme’

Wij ontvingen een rijke erfenis boeken van onze partnerorganisatie ‘Sterkmakers in Autisme (SIA)’. Zij bevat werken van verschillende toonaangevende deskundigen terzake en vormt een waardevolle aanvulling van onze collectie. De boeken bieden inzichten voor zowel professionals als families en worden door de bezoekers, die zich in dit vakgebied willen verdiepen, bijzonder gewaardeerd. De stopzetting van de SIA-bibliotheek is een eerste voorzichtige stap naar het toekomstige, gezamenlijke informatiecentrum van de Inclusieambassade. Dankzij de hulp van onze vrijwilligers konden we deze erfenis vlot verwerken: catalogiseren, labelen en netjes opbergen van de nieuwe titels in de juiste secties. Het heeft ervoor gezorgd dat we deze waardevolle toevoeging snel konden integreren in ons aanbod.

Extra service voor mensen met NAH

Verder introduceerden wij een extra service voor mensen met een beperking en hun mantelzorgers. Deze (waarbij we boeken en materialen op maat aanbieden) is een groot succes gebleken. Bezoekers met een beperking krijgen nu eenvoudiger toegang tot gespecialiseerd materiaal. Wij hebben hierover positieve feedback ontvangen (o.a. over de gepersonaliseerde uitleenpakketten).

Week van de betrouwbare informatie

Met de jaarlijkse ‘Week van de Betrouwbare Informatie’ wil de Inclusie-Ambassade samen met haar partners een warm pleidooi houden voor correcte, genuanceerde, positieve en vooral betrouwbare informatie over fysieke en mentale beperkingen in het algemeen.

Er werd nagedacht, gebrainstormd en ontworpen om uiteindelijk een mooie collectie flyers en affiches te versturen aan alle huisartsen, apotheken, hogescholen, bibliotheken en gemeentehuizen in Vlaanderen. Betrouwbare informatie is essentieel voor het bevorderen van gelijkheid, respect, en kansen voor mensen met een beperking. Ze draagt bij aan een meer rechtvaardige en inclusieve samenleving.

<https://www.inclusieambassade.be/acties/week-van-betrouwbare-informatie>

ECHT WAAR?!

"Mensen met autisme zijn superbegaafd."

Doe de check

- Is dit een mening of een feit?
- Heb je ook oog voor mensen met autisme die niet in de (sociale) media komen?
- Wat zegt een hoge begaafdheid over de moeilijkheden die mensen met autisme ervaren?
- Zijn mensen zonder hoge begaafdheid minder waard in onze maatschappij?

ECHT WAAR?!

"Mensen met een verstandelijke beperking kunnen geen kinderen opvoeden."

Doe de check

- Is dit een mening of een feit?
- Wie is die mens met een verstandelijke beperking?
- Wat is 'verantwoord' of 'goed' ouderschap?
- Is IQ allesbepalend voor succesvol ouderschap?

ECHT WAAR?!

"Als je jong bent, hoef je je geen zorgen te maken over een hersenletsel."

Doe de check

- Is dit een mening of een feit?
- Is leeftijd de belangrijkste factor voor het krijgen van een hersenletsel?
- Weet je hoe je een hersenletsel kan oplopen?
- Hebben jonge mensen minder kans op ongelukken die leiden tot een hersenletsel?

ECHT WAAR?!

"Een hellend vlak maakt de bib toegankelijk voor iedereen."

Doe de check

- Is dit een mening of een feit?
- Heeft toegankelijkheid enkel te maken met fysieke aanpassingen?
- Is elke beperking zichtbaar?
- Hoar je er ook echt bij wanneer je binnen bent geraakt?

ECHT WAAR?!

"Mensen met ADHD kunnen niet stilzitten."

Doe de check

- Is dit een mening of een feit?
- Is niet kunnen stilzitten het belangrijkste kenmerk van ADHD?
- Ken je zelf mensen met een diagnose ADHD?
- Kan jij een hele dag stilzitten?

NAH-congres in Brugge

Het druk bijgewoonde en succesvolle NAH-Congres op 10 oktober in Brugge liet ons toe de Sig-bib volop in de kijker te plaatsen. Onze stand, met een ruime keuze aan NAH-boeken, kon op veel belangstelling rekenen!

Tot slot

Dit verslag weerspiegelt de recente positieve ontwikkelingen in de Sig-bib. De samenwerking met vrijwilligers, de succesvolle integratie van nieuwe boeken over autisme, de uitbreiding van services voor mensen met een beperking, de verbetering van onze digitale reserveringssystemen, de Week van de betrouwbare informatie en het NAH-congres tonen aan hoe wij blijvend inspelen op de behoeften van onze doelgroepen. We zetten ons verder in om onze dienstverlening verder te optimaliseren en aan te passen aan eenieders wensen en verlangens.

5. Publicaties en producties

Veel van de Sig-publicaties richten zich rechtstreeks tot professionals uit zorg, onderwijs of gezondheidssector. Onrechtstreeks bereiken onze materialen wel kinderen, jongeren en volwassenen met een beperking, bijvoorbeeld in revalidatieprogramma's zoals publicaties uit de MIX-reeks. Daarnaast geeft Sig ook een aantal publicaties uit die specifiek bedoeld zijn voor kinderen, jongeren of ouders van personen met een beperking, of voor het brede publiek. Hieronder een lijst van publicaties die zich in eerste instantie tot een breder doelpubliek richten (zie ook blz. 50-54):

- [Aangepaste agenda voor mensen met NAH](#)
- [ADHD: help je mee?](#)
- [Altijd onderweg - Verder met een hersenletsel](#)
- [Doe je mee met Kadhdee? Bordspel ADHD](#)
- [Het DCD-doeboek](#)
- [Het Groene Boekje](#)
- [Het ImPACT-programma - Handleiding voor ouders](#)
- [Het meisje dat niet kan lachen](#)
- [Het verhaal van Odi - Omgaan met dysfasie](#)
- [Ik, ik wil het zelf kunnen - Zelfredzaamheid bij kinderen stimuleren](#)
- [Mama krijgt een hersenbloeding - Kinderboek over hersenbloeding](#)
- [Miko gaat vooruit - Over een rendier met DCD](#)
- [Opnieuw vogels horen - Getuigenis over Coch-gen](#)
- [Struisvogel & Leeuw voelen zich niet altijd blij \(en dat is oké\) - Prentenboek over ACT voor kinderen](#)
- [Veranderd leven, veranderd netwerk, veranderde krachten](#)
- [Vragen en antwoorden over meertalig opvoeden](#)

6. Hersenletsel Nieuwsbrief

Sig verspreidt sinds 2020 een nieuwsbrief voor het brede publiek over hersenletsel (NAH) onder de titel: 'Hersenletsel Nieuws'. Dit gebeurt in samenwerking met de Hersenletsel Liga. Liefst 6.455 abonnees heeft de Hersenletsel Nieuwsbrief, met telkens heel wat boeiende informatie: een cursiefje van een persoon met NAH, acties in de pers, aankondigingen van Hersenletsel TeeVee, overzicht van activiteiten van Sig en anderen, nieuwe publicaties, nieuwe aanwinsten in de Sig-bib, oproepen tot medewerking aan onderzoek, partners in de kijker, enz. Zoals hieronder blijkt, blijft het aantal abonnees jaar na jaar toenemen.

Hersenletsel Nieuwsbrief	2020	2021	2022	2023	2024
Aantal abonnees	4392	4517	6403	6303	6455

Activiteiten & realisaties 2024

En verder ...

1. Website, socials, pers en Sig on tour

Website en socials

De website www.sig-net.be blijft volop inzetten op vernieuwing: via de QR-codes op facturen kunnen betalingen vlotter gebeuren. Tegelijk werken we verder aan het verfijnen van het CMS-systeem MODULAS (o.a. inschrijvings- en webwinkelsysteem). De aantallen dan: in 2024 kregen 149.291 digitale bezoekers over de vloer (gem. 12.441 per maand). Dit is goed voor 385.758 paginaweergaven per jaar. Als daggemiddelde betekent dit 409 bezoekers. Het meeste bezoekers op één dag (1081) kregen we op 9 september, na de nieuwsbrief met het aanbod voor het najaar 2024.

Sig beheert ook een drukbezochte Facebookpagina met 2664 (+4,1% t.o.v. 2023) volgers. Sinds 2021 is Sig ook op LinkedIn en Instagram aanwezig, met resp. 833 (+20,4% t.o.v. 2023) en 459 (+44,3% t.o.v. 2023) volgers. Deze cijfers zijn allemaal gestegen in vergelijking met vorig jaar.

Website	2020	2021	2022	2023	2024
Aantal digitale bezoekers	179182	163176	172718	189884	149291

Sociale media	2020	2021	2022	2023	2024
Facebookpagina Sig	2031	2133	2308	2559	2664
LinkedIn Sig	-	272	501	692	833
Instagram	-	121	107	318	459

Pers

Sinds jaren worden aankondigingen van Sig-activiteiten in agendarubrieken van verschillende tijdschriften en websites opgenomen. Veel mensen vinden namelijk de weg naar vormingsagenda's via de browsers.

Zoals elk jaar heeft Sig verder het grote publiek warm gemaakt voor de vormingsactiviteiten en sensibiliseringscampagnes: o.a. de vorming over NAH, enz. Dit uitte zich ook in verschillende (online) aankondigingen.

In 2024 verscheen in Welwijs een mooie recensie van het boek 'ADHD: Help je mee?' van Ilse Dewitte en Marc Willems. Welwijs is een tijdschrift dat informatie brengt over de raakvlakken tussen WELzijnswerk en onderWIJS. Het is een initiatief van de vzw Majong (Maatschappij- en Jongerenproblemen). De vzw Majong stelt zich tot doel de positie van maatschappelijk kwetsbare jongeren te verbeteren. Sig werkt hier op deze manier graag aan mee. Op 28 maart werd het prentenboek 'Het meisje dat niet kan lachen' in de kijker geplaatst in de ruimverspreide nieuwsbrief van de Arteveldehogeschool.

Deze eer hadden we nogmaals bij de voorstelling van de uitzending van Hersenletsel TeeVee over afasie na een niet-aangeboren hersenletsel in juni 2024. De aflevering werd ook mee aangekondigd via de nieuwsbrief van AfasieNet, een bekend communicatiekanaal met 'Alles over afasie' in Vlaanderen en Nederland.

Tijdens de Week van NAH (oktober 2024) schreven we een persbericht uit, waarin ook het NAH-congres van 10 oktober in Brugge een plaats kreeg.

Sig blijft ervan overtuigd dat de pers een belangrijke invloed kan uitoefenen op de kansen tot integratie en inclusie.

Sig on tour

In 2024 was Sig te gast met een uitgebreide infostand op het VVL-congres op 15 maart in Gent. Op 3 april vond in Kortrijk de Tools4Schools-beurs plaats, waar deelnemers ook met Sig konden kennismaken. Ook op het Tol-congres en de Welzijnsmarkt van 4 oktober in Brugge en het Beroertesymposium van 19 oktober in Aalst waren we van de partij. Uiteraard waren we ook tijdens onze eigen grote live evenementen met een boeiende infostand aanwezig (o.a. op het NAH-congres op 10 oktober in het BMCC te Brugge).

2. Vergadercentrum Sig

Unieke setting met moderne uitrusting

Sig beschikt over zeven zalen die we ook openstellen voor bedrijven en organisaties. Elke ruimte beschikt over hedendaags audiovisueel materiaal en kan flexibel ingericht worden in functie van het aantal deelnemers.

Hybride vergadering kan ook. Het combineren van fysiek en online vergaderen is perfect mogelijk dankzij ons modern audiovisueel materiaal.

Organisaties zoals Familiezorg en het Wit-Gele Kruis doen al jaren een beroep op onze lokalen.

De inkomsten door het gebruik van onze infrastructuur ondersteunen mee de werking en de doelstellingen van Sig.